

Lovforslag nr. L 77. Fremsat den 4. november 2004 af kulturministeren (Brian Mikkelsen)

Forslag

til

Lov om pligtaflevering

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Loven omfatter pligtaflevering af

- 1) værker, som offentliggøres ved udgivelse i eksemplarform, jf. kapitel 2,
- 2) materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, jf. kapitel 3,
- 3) radio- og fjernsynsprogrammer, jf. kapitel 4, og
- 4) film, som er produceret med henblik på offentlig forevisning, jf. kapitel 5.

Kapitel 2

Værker, som offentliggøres ved udgivelse i eksemplarform

§ 2. Af værker, der udgives i Danmark, skal der afleveres to eksemplarer til en pligtafleveringsinstitution.

Stk. 2. Et værk anses for udgivet, når eksemplarer af værket med ophavsmandens samtykke er bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden. Som udgivelse anses også det forhold, at der med ophavsmandens samtykke tilgår almenheden meddelelse om, at eksemplarer af værket fremstilles og distribueres på bestilling.

Stk. 3. Udgivelse i Danmark finder sted, når

- 1) de udgivne eksemplarer er fremstillet i Danmark, eller
- 2) de udgivne eksemplarer er fremstillet i udlandet med særligt henblik på spredning i Danmark.

Stk. 4. Edb-programmer skal ikke afleveres, medmindre programmet udgør en del af et værk af en anden art og udgives sammen med dette.

§ 3. Værkerne skal afleveres i den form, hvori de udgives, medmindre andet er bestemt i medfør af § 20, stk. 1.

Stk. 2. Kan et værk kun anvendes ved brug af teknisk udstyr, skal de afleverede værker efter påkrav fra pligtafleveringsinstitutionen ledsages af adgangskoder og andre oplysninger m.v., der er nødvendige for at få adgang til værket, fremstille eksemplarer af værket og gøre værket tilgængeligt for almenheden. Den afleveringspligtige kan kræve, at adgangskoder og lignende ikke meddeles udenforstående.

Stk. 3. Nye udgaver af et værk er tillige afleveringspligtige.

§ 4. Afleveringspligten påhviler den, der fremstiller færdige eksemplarer til udgivelse.

Stk. 2. Kan fremstilleren ikke entydigt identificeres, påhviler afleveringspligten efter påkrav fra pligtafleveringsinstitutionen udgiveren.

Stk. 3. Ved udgivelser, hvor eksemplarfremstillingen er sket i udlandet, påhviler afleveringspligten udgiveren eller, hvis denne ikke er bosiddende i Danmark, den importør, som repræsenterer udgiveren i Danmark. Såfremt udgiveren er bosiddende i udlandet, og der ikke findes en importør i Danmark, påhviler afleveringspligten udgiveren.

§ 5. I ethvert værk udgivet i Danmark, jf. § 2, skal udgiveren anføre sit navn eller firma samt hjemsted.

§ 6. Udgiveren er forpligtet til efter påkrav fra pligtafleveringsinstitutionen at give sådanne oplysninger, som er nødvendige for korrekt registrering af værket i Nationalbibliografien.

§ 7. Udgifterne til eksemplar fremstilling af de pligtafleverede eksemplarer afholdes af udgiveren. Når det gælder eksemplarer, der er fremstillet i udlandet, afholdes de tilsvarende udgifter af den afleveringspligtige efter § 4, stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere bestemmelser om tilfælde, hvor pligtafleveringsinstitutionen kan give hel eller delvis godtgørelse for produktionsomkostningerne.

Kapitel 3

Materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet

§ 8. Dansk materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, er afleveringspligtigt. Afleveringspligten opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at rekvirere eller fremstille eksemplarer af materialet.

Stk. 2. Materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, anses som dansk, når

- 1) det offentliggøres fra internet-domæner og lignende, der særligt er tildelt Danmark eller
- 2) det offentliggøres fra andre internet-domæner og lignende og er rettet mod et publikum i Danmark.

Stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere bestemmelser om afgrænsningen af afleveringspligten efter stk. 1 og 2.

§ 9. For så vidt angår materiale, der offentliggøres fra internet-domæner og lignende, der særligt er tildelt Danmark, er den afleveringspligtige registranten af det domænenavn, hvorunder materialet offentliggøres. For så vidt angår materiale, der offentliggøres fra andre internet-domæner og lignende, er den afleveringspligtige udgiveren af materialet.

§ 10. Den afleveringspligtige skal efter påkrav give pligtafleveringsinstitutionen meddelelse om de adgangskoder og andre oplysninger m.v., der er nødvendige for at få adgang til materialet, fremstille eksemplarer af materialet og gøre materialet tilgængeligt for almenheden. Den afleveringspligtige kan kræve, at adgangskoder og lignende ikke meddeles udenforstående.

§ 11. Den, der administrerer internet-domæner og lignende, der særligt er tildelt Danmark, skal efter påkrav aflevere kopi i elektronisk form af listen over disse domæner samt oplysninger om registranterne til pligtafleveringsinstitutionen.

§ 12. Udgifter i forbindelse med at rekvirere eller fremstille eksemplarer af materialet afholdes af pligtafleveringsinstitutionen.

Kapitel 4

Radio- og fjernsynsprogrammer

§ 13. Danske radio- og fjernsynsprogrammer er afleveringspligtige. Afleveringspligten opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at optage programmerne.

Stk. 2. Et radio- eller fjernsynsprogram er dansk, når

- 1) det udsendes af et radio- eller fjernsynsforetagende, der er omfattet af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, eller
- 2) det udsendes af et radio- eller fjernsynsforetagende hjemmehørende uden for Danmark, og programmet er rettet mod et publikum i Danmark.

Stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere bestemmelser om afgrænsningen af afleveringspligten efter stk. 1 og 2.

§ 14. De afleveringspligtige radio- og fjernsynsforetagender skal efter påkrav give pligtafleveringsinstitutionen meddelelse om adgangskoder m.v., der er nødvendige for at få adgang til programmet, fremstille eksemplarer af programmet og gøre programmet tilgængeligt for almenheden. Den afleveringspligtige kan kræve, at adgangskoder og lignende ikke meddeles udenforstående.

§ 15. Udgifter i forbindelse med optagelse af programmerne afholdes af pligtafleveringsinstitutionen.

Kapitel 5

Film, som er produceret med henblik på offentlig forevisning

§ 16. Af enhver dansk film, der er produceret med henblik på offentlig forevisning, skal producenten til en pligtafleveringsinstitution aflevere to eksemplarer med tilhørende reklamemateriale. En dansk film er en film, der behandles som dansk i henhold til filmloven.

Stk. 2. Negativer til danske film, jf. stk. 1, må ikke tilintetgøres, før de vederlagsfrit har været tilbudt pligtafleveringsinstitutionen, og denne har erklæret ikke at ville overtage dem.

Stk. 3. Udgifterne til fremstilling af de pligtafleverede eksemplarer afholdes af producenten.

Kulturministeren fastsætter nærmere bestemmelser om tilfælde, hvor pligtafleveringsinstitutionen kan give hel eller delvis godtgørelse for produktionsomkostningerne.

Kapitel 6

Fælles bestemmelser

§ 17. Ved udgiveren forstås den, for hvis regning materialet udgives.

§ 18. Afgår den afleveringspligtige ved døden, eller kommer den pågældende under konkursbehandling, påhviler afleveringspligten boet.

§ 19. Eksemplarer, der afleveres i henhold til kapitel 2, opbevares på to forskellige geografiske lokaliteter efter kulturministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 2. Ved opbevaring af materiale, der afleveres i henhold til kapitel 3-5, skal der efter kulturministerens nærmere bestemmelse tages hensyn til materialets sikkerhed.

Stk. 3. Pligtafleveret materiale indgår i de modtagende institutioners samlinger. Institutionerne må fremstille eksemplarer af materialet med henblik på indsamling og bevaring. For så vidt adgangen til det pligtafleverede materiale ikke er begrænset i medfør af anden lovgivning, må institutionerne gøre det tilgængeligt for almenheden inden for rammerne af ophavsretsloven.

Stk. 4. Kulturministeren fastsætter nærmere bestemmelser om tilgængeliggørelse af pligtafleveret materiale.

§ 20. Kulturministeren fastsætter nærmere bestemmelser om, til hvilken institution aflevering skal ske, og om afleveringsformen, herunder

hvilke oplysninger der skal ledsage det afleverede og terminer for afleveringen.

Stk. 2. Kulturministeren kan fastsætte bestemmelser om undtagelser fra afleveringspligten, herunder at visse typer af materiale eller materiale, der fremstilles i et begrænset antal eksemplarer, ikke skal afleveres.

Stk. 3. Kulturministeren kan fastsætte bestemmelser om kassation af afleveret materiale, som ikke skønnes bevaringsværdigt af kulturelle eller forskningsmæssige grunde.

Stk. 4. Udgifterne til porto, fragt og lignende afholdes af pligtafleveringsinstitutionen efter kulturministerens nærmere bestemmelse.

§ 21. Overtrædelser af § 2, stk. 1, §§ 3, 5, 6, 10, 11 og 14 og § 16, stk. 1 og 2, straffes med bøde.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes efter § 8, stk. 3, § 13, stk. 3, § 19, stk. 4 og § 20, stk. 1, kan der fastsættes straf i form af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 22. Loven træder i kraft den 1. juli 2005.

Stk. 2. Lov nr. 423 af 10. juni 1997 om pligtaflevering af udgivne værker ophæves.

§ 23. I lov nr. 186 af 12. marts 1997 om film, som ændret ved lov nr. 423 af 10. juni 1997, ophæves §§ 12 og 14-16.

§ 24. I lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 506 af 10. juni 2004, ophæves § 89.

§ 25. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Med dette lovforslag tilsigtes det at bringe lovgivningen om pligtaflevering i overensstemmelse med den teknologiske udvikling og at samle lovgivningen om pligtaflevering i én lov. Pligtafleveringsloven kommer herefter til også at omfatte film, radio- og fjernsynsprogrammer og i øget omfang dansk internetmateriale. Samtidig med dette lovforslag fremsætter kulturministeren et lovforslag om ændring af ophavsretsloven, der bl.a. indeholder en bestemmelse, hvorefter ophavsretten ikke er til hinder for fremstilling af eksemplarer i overensstemmelse med pligtafleveringsloven. Der er endvidere i forslaget om ændring af ophavsretsloven bestemmelser om tilgængeliggørelse af pligtafleveringsmateriale.

Revisionen af pligtafleveringsloven sker på baggrund af anbefalingerne i »Udredning om bevaring af kulturarven« (Kulturministeriet, 2003). Udredningen blev igangsat efter anmodning fra Folketingets Kulturudvalg og offentliggjort af Kulturministeriet i foråret 2003. Ved en forespørgselsdebat i Folketinget den 15. maj 2003 (F 44, Forespørgsel til kulturministeren om kulturbevaringsområdet), blev kulturministeren bedt om at redegøre for, hvilke initiativer regeringen ville iværksætte for at realisere intentionerne bag udredningen om den fysiske og elektroniske kulturarv. Kulturministeren tilkendegav ved den lejlighed bl.a., at regeringen var indstillet på at fremkomme med forslag til en handlingsplan på de områder, hvor udredningen peger på, at der er behov for handling, herunder på det elektroniske område.

En plan for bevaring af bl.a. den elektroniske kulturarv blev fremlagt af regeringen i efteråret 2003, og i denne plan indgår også en revision af pligtafleveringsloven.

Der blev i forbindelse med finansloven for 2004 aftalt midler til realisering af kulturbevaringsplanen, jf. aftale af 3. november 2003 mellem regeringen og Dansk Folkeparti om bl.a. kulturbevaring.

2. Baggrund

Lovgivningen om pligtaflevering blev senest revideret ved lov nr. 423 af 10. juni 1997 om pligtaflevering af udgivne værker.

Om behandlingen af loven henvises til Folketingstidende: Till. A 3923 (Fremsat skriftligt 12/03-97), Till. A 3907 (Lovforslag som fremsat), FF 5071 (1. behandling 20/03-97), Till. B 972 (Betænkning 14/5-97), FF 7451 (2. behandling 21/05-97), FF 7826 (3. behandling 27/05-97), Till. C 502 (Lovforslag som vedtaget).

Lovrevisionen i 1997 havde til formål at modernisere grundlaget for pligtafleveringsordningen. Den informationsteknologiske udvikling understregede nødvendigheden af en reform på pligtafleveringsområdet, og ved revisionen af loven blev pligtafleveringsområdet udstrakt til at omfatte en række værker, som ikke tidligere havde været afleveringspligtige, men som har stor betydning for kulturarven. Pligtaflevering kom således til at omfatte ikke blot trykte men alle udgivne værker uden hensyn til medium anvendt til fremstilling og spredning af værkerne.

For så vidt angår internetmateriale omfatter afleveringspligten såkaldt statiske værker, dvs. afgrænsede informationsmængder, der udgør afsluttede og selvstændige enheder.

Det blev i forbindelse med lovens behandling understreget, at man under hensyn til den teknologiske udvikling måtte forudse en ny revision af lovgivningen inden for en nærmere fremtid.

»Udredning om bevaring af kulturarven« behandlede pligtafleveringsspørgsmålet i forbindelse med afsnittet om bevaring af den elektroniske kulturarv. I udredningen anbefalede man bl.a., at en udvidet pligtafleveringslov anvendes som grundlag for en fremadrettet indsamling af den offentliggjorte elektroniske kulturarv og dermed udvides til at omfatte alt offentliggjort bevaringsværdigt materiale, dvs. også film, radio- og tv-programmer og dynamiske internetmaterialer. Den nuværende sondring mellem statiske og dynamiske internetmaterialer blev foreslået ophævet,

og det anførtes, at dette ville kræve en ændring af pligtafleveringslovens værksbegreb.

Udredningen formulerede en række principper for indsamling af den elektroniske kulturarv. Udgangspunktet er de nuværende principper for pligtaflevering og kassation, og udredningen fremhævede bl.a. følgende:

- Formålet med indsamlingen af den elektroniske kulturarv er at sikre, at denne del af den nationale kulturarv bevares og videreføres, så den også i fremtiden er tilgængelig for forskningen og for almenheden.
- Bevaringsværdigheden afhænger af indholdet, ikke af dets fysiske form.

Det er indholdet – og for nogle materialers vedkommende også deres udtryk og funktionalitet – der skal bevares, medmindre det originale medie har selvstændig værdi.

- Mindre væsentligt materiale bevares kun som repræsentative stikprøver, og der sker ingen registrering. Visse kategorier kasseres fuldstændigt.
- Indsamlingen skal tilrettelægges sådan, at den bliver så lidt ressourcekrævende for de berørte aktører som muligt.
- Det er vigtigt at dokumentere indsamlingen, men ikke nødvendigvis at foretage en selvstændig registrering af alle materialer.
- Det er ikke et formål med indsamlingen at skaffe gratis eksemplarer til bibliotekernes eller andre indsamlingsinstitutioners almindelige virksomhed.

Lovforslaget er baseret på udredningens forslag, som er vurderet i lyset af den senere udvikling og bearbejdning.

3. Hovedpunkter i lovforslaget

Kulturministeriet er enig i udredningens påpegning af, at en reform af pligtafleveringsordningen vil være en væsentlig del af en bevaringsindsats for den elektroniske kulturarv.

Kulturministeriet anser det derfor for vigtigt at skabe et samlet lovgrundlag for pligtafleveringen, således at alle væsentlige kulturelle ydelser indgår i den bevaringspolitiske sammenhæng, som en pligtafleveringsordning er udtryk for. Ministeriet kan således tilslutte sig forslaget om, at pligtafleveringsloven ud over udgivne værker også skal omfatte film og radio- og fjernsynsprogrammer samt i øget omfang dansk internetmateriale.

Den revision af pligtafleveringsloven, som blev gennemført i 1997, har generelt fungeret tilfredsstillende for så vidt angår værker, som offentliggøres i eksemplarform. Dette område dækkes af lovforslagets

kapitel 2, som ikke indebærer væsentlige ændringer i forhold til den gældende ordning, men hvor lovens tekst har været genstand for en sproglig forenkling.

Det er især med hensyn til værker, der offentliggøres på internettet, at der har vist sig behov for en reform af den ordning, som i 1997 blev indført på dette område. Dette er baggrunden for lovforslagets nye ordning vedrørende materiale, der offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, jf. lovforslagets kapitel 3.

Lovforslagets kapitel 4 vedrører radio- og fjernsynsprogrammer, hvor en afleveringsordning i dag er baseret på aftale, men hvor et egentligt lovgrundlag anses for ønskeligt.

Lovforslagets kapitel 5 vedrører filmområdet, som i dag er omfattet af filmloven, men hvor en inddragelse i en samlet lovgivning om pligtaflevering anses for hensigtsmæssig.

Der skal ske varetagelse af sikkerhedsmæssige hensyn ved bevaringen. Sikkerheden for materialet vil være baseret på geografisk eller mediemæssig redundans; det vil sige, at forskellige eksemplarer af materiale opbevares på forskellige geografiske lokaliteter eller i forskellige elektroniske arkiver.

Pligtafleveringen skal fortsat rette sig mod materiale, der er offentliggjort i Danmark, eller som retter sig mod et dansk publikum. Dette indebærer også forpligtelser for udgivere og for radio- og fjernsynsforetagender uden for Danmark. Det er ikke hensigten at gennemføre retslige skridt over for personer eller virksomheder uden for dansk jurisdiktion.

Pligtafleveringsordningen er baseret på visse fælles overordnede kulturbevaringshensyn. Den nærmere udformning af ordningen på de enkelte områder må tilpasses de forskellige bevaringsmæssige, tekniske og økonomiske forhold, som gør sig gældende. Ordningerne vedrørende dækning af udgifter til tilvejebringelse af det pligtafleverede materiale vil variere under hensyn til tekniske forhold. Det må også understreges, at den teknologiske udvikling på området vil være afgørende for den mere detaljerede udformning af de ovennævnte ordninger. Det må derfor anses for hensigtsmæssigt, at der skabes grundlag for en administrativ regulering af disse forhold.

4. Værker, som offentliggøres ved udgivelse i eksemplarform, jf. lovforslagets kapitel 2

4.1. Den gældende ordning

Lov nr. 423 af 10. juni 1997 om pligtaflevering af udgivne værker, der trådte i kraft 1. januar 1998, dækker værker, der er udgivet i Danmark samt værker ud-

givet i udlandet og beregnet for det danske marked uanset hvilket medie, der er anvendt ved eksemplar-fremstillinger.

Det afgørende nye i denne lov var, at afleveringspligten er baseret på et udgivelseskriterium, ikke på fremstillingsmåden. Derved er udgivne værker, der er fremstillet andre steder end hos en bogtrykker, også omfattet af loven. Afleveringspligten hviler på enhver, der fremstiller færdige eksemplarer til udgivelse, såsom bogtrykkere, bogbindere, udgivere, der selv fremstiller værker til udgivelse, producenter af cd-rommer og andre elektroniske udgivelser samt producenter af videoer, lydbånd og andre av-udgivelser. Samtidig er udgiverens ansvar for, at fremstilleren opfylder loven, skærpet.

At det er udgivelse og ikke fremstillingsmetode, der afgør, om et værk er omfattet af loven, har medført, at det har været muligt at modtage værker udgivet på dvd, en teknik, der har vundet udbredelse efter lovens ikrafttræden. Det kan derfor konstateres, at loven – hvad angår værker i eksemplarform – har vist sig smidig nok til at dække nye former for udgivelser.

4.2. Kulturministeriets overvejelser

Lovforslaget tilsigter ikke ændringer vedrørende udgivne værker i eksemplarform, bortset fra den nævnte justering vedrørende lydbøger, der vil ske ved bekendtgørelse, jf. § 20.

Forventningen var i 1997, at omfanget af trykte værker ville falde, mens omfanget af værker i elektronisk form (cd-rom, diskette) ville stige og blive en dominerende udgivelsesform. Dette har vist sig ikke at være tilfældet. Antallet af værker på disketter og cd-rom er stagneret. Til gengæld er mængden af tryksager steget i lighed med antallet af udgivelser på internettet. På nuværende tidspunkt synes den foretrukne udgivelsesform at være dels via internettet, dels på tryk. Trykte publikationer er således fortsat den helt dominerende udgivelsesform for værker i fysisk form.

Den gældende pligtafleveringslov omhandler følgende materialetyper, jf. nærmere bekendtgørelse nr. 1041 af 17. december 1997 om pligtaflevering af udgivne værker:

- Trykte udgivelser (bøger og tidsskrifter)
Omfanget af titler er forblevet på ca. 20.000 om året. Hvad angår tidsskrifter, er antallet af nye titler stabilt på ca. 1.500 om året, og antallet af hæfter har de seneste år ligget på 80.000–85.000. Mængden af småtryk, dvs. publikationer, der omhandler aktuelle forhold i institutioner, foreninger og firmaer, er steget mere end forventet på grund af den teknologiske udvikling, der gør det

både nemmere og billigere at producere den slags tryksager. I 2003 var mængden af behandlede småtryk 207.482 mod forventede 160.000. Stigningen i antallet af småtryk fortsætter.

- Plakater
Plakater, som er en vigtig del af mediebilledet, er omfattet af den gældende lov i modsætning til den foregående lov. Det har vist sig nødvendigt med en opfølgning over for de afleveringspligtige. Opfølgningen har givet resultat i form af et større antal modtagne plakater. Det Kongelige Bibliotek modtager ca. 2300 plakater årligt og skønner, at det nu får det antal plakater, der falder ind under loven.
- Udgivelser i mikroform (fx mikrofiche eller mikrofilm)
Siden lovens gennemførelse har der ikke været selvstændige udgivelser i denne form. Det foreslås dog at opretholde denne type værker som omfattet af afleveringspligten.
- Fotografiske udgivelser
Siden lovens gennemførelse har der ikke været selvstændige udgivelser i denne form, hvilket er bekræftet af repræsentanter for brancheforeningerne. Det foreslås dog at opretholde denne type værker som omfattet af afleveringspligten.
- Udgivelser i punktskrift
Den eneste producent af denne type værker er Danmarks Blindbibliotek, der producerer mekaniske, ubearbejdede udgaver i punktskrift af allerede udgivne værker. Danmarks Blindbiblioteks produktion er derfor i overensstemmelse med bekendtgørelsen ikke omfattet af afleveringspligt. Kulturministeriet agter at opretholde denne ordning ved udformningen af bekendtgørelse i henhold til forslagens § 20.
- Udgivelse af fonogrammer
Størstedelen af musikudgivelserne udgøres af cd'er, men der kommer fortsat enkelte kassettebånd og vinylplader. Udviklingen i antal afleverede værker fremgår af følgende tabel:
Antal pligtafleverede musikudgivelser 2000-2003:

2000:	2094
2001:	1842
2002:	1929
2003:	1530

Der er i perioden tale om et markant fald i antal pligtafleverede musikudgivelser. Faldet skyldes først og fremmest de senere års generelle afmatning af cd-markedet. En sammenligning med antallet af nationalbibliografiske registreringer har imidlertid vist, at specielt for 2003 er der en række mangler i pligtafleveringen, hvorfor en kampagne er iværksat.

Lydbøger, lydtidsskrifter og lydavisere er i henhold til loven afleveringspligtige. Men det har vist sig, at pligtafleveringen udgjorde en forholdsvis stor udgift for lydbogsforlagene. Disse henvendte sig derfor til Statsbiblioteket og Kulturministeriet med ønske om at blive undtaget for afleveringspligt med henvisning til, at indholdet i lydbøger er identisk med trykte publikationer, og at oplagene generelt er meget små. Alternativt ønskede man økonomisk kompensation for pligtafleveringen.

Statsbiblioteket foreslog på den baggrund Kulturministeriet, at afleveringspligten ikke skulle gøres gældende for lydbøger, hvis indholdet var identisk med indholdet af den trykte udgave, medmindre der var tale om kunstnerisk oplæsning (fx med skuespillere eller ved forfatteren selv), eller der ved fremstillingen var sket en anden form for kunstnerisk bearbejdning. Pligtaflevering af lydbøger med et sådant selvstændigt kunstnerisk islæt burde efter Statsbibliotekets mening ske efter påkrav fra biblioteket.

Kulturministeriet har siden 2001, efter en konkret vurdering, givet dispensation. Samtlige forlag har søgt og fået dispensation.

Statsbiblioteket har i forbindelse med dette lovforslag anbefalet, at der ikke bliver afleveringspligt for lydbøger, lydtidsskrifter og lydavisere, hvis indholdet er identisk med trykte udgaver, men at der bliver rekvisitionsret for lydbøger med et selvstændigt kunstnerisk islæt. Kulturministeriet agter at lægge dette synspunkt til grund ved udformningen af de nærmere regler om pligtafleveringens omfang. Der henvises til bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslaget § 20.

- **Udgivelser af videogrammer**

Det viste sig at være en vanskelig proces at få pligtaflevering af videogrammer etableret i fuldt omfang, idet markedet er meget spredt. I 2002 indledte Statsbiblioteket derfor en intensiv kampagne, som løbende følges op. Kampagnen var effektiv, som det fremgår af følgende tabel:

Antal pligtafleverede videogrammer 2000-2003:

2000:	1060
2001:	866
2002:	1713
2003:	2246

Det skønnes, at pligtafleveringen af videogrammer i dag svarer til, hvad der udgives på markedet. Området er præget af det medieskift, der p.t. er i gang fra VHS til dvd. Antallet af VHS-udgivelser har hidtil været dominerende, men det forventes, at dvd i løbet af 2004 vil overhale VHS-mediet. En del titler udgives parallelt på begge medietyper.

- **Kombinerede udgivelser (kombinationer af forskellige fysiske medier)**
Denne kategori udgør ca. 200 om året. Det har været nødvendigt med en særlig indsats over for udgiverne med henblik på at få dem til klart at angive over for deres producenter, hvem der har afleveringspligten (den, der fremstiller det færdige eksemplar til udgivelse).
- **Udgivelser af digitale værker på fysiske medier**
Antallet af værker på disketter og cd-rom har ligget på ca. 1.000 om året, inklusive cd-rommer og disketter, der udgør bilag til trykte tidsskrifter. Dette er et eksempel på, at loven har været smidig nok til at indfange nye udgivelsesformer og nye afleveringspligtige.
- **Aviser**
Den eneste praktiske ændring i forbindelse med 1997-loven var, at begge eksemplarer nu skulle afleveres til Statsbiblioteket. Denne nye rutine er vel indarbejdet, og pligtafleveringen af aviser forløber stabilt.

Såkaldt print-on-demand eller publication-on-demand, hvor eksemplarfremstilling sker, når der foreligger en konkret bestilling, er omfattet af den gældende lovs § 1, stk. 4. Omfanget af disse udgivelser har ikke været så omfattende som forventet i 1997. Det drejer sig om nogle få udgivelser om året. Det foreslås dog at opretholde denne type værker som omfattet af afleveringspligten.

Kredsen af afleveringspligtige kommer nu fra en bredere kreds end tidligere. Det Kongelige Bibliotek har p.t. 1.843 og Statsbiblioteket 959 aktive afleveringspligtige, fordelt på følgende grupper:

Bogtrykkere og bogbindere	607
Offentlige institutioner	474

Forlag	69
Cd-rom-producenter	27
Foreninger, organisationer	666
Leverandører af video, dvd, fonogrammer	868
Leverandører af aviser	91
I alt	2.802

Den samlede vurdering er, at informationsmateriale og opfølgning over for de enkelte kategorier af afleveringspligtige, bl.a. kommuner og amter, såvel som den enkelte afleveringspligtige, har virket efter hensigten, således at bibliotekerne modtager det, der skal afleveres ifølge loven.

5. Materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, jf. lovforslagets kapitel 3

5.1. Den gældende ordning

Den gældende lovs udgivelseskriterium for afleveringspligt, kombineret med lovens definition af værksbegrebet (jf. § 1, stk. 2) bevirker, at kun afsluttede, statiske værker er omfattet af afleveringspligten. Denne begrænsning skyldes, at det ved revisionen af pligtafleveringsloven i 1997 endnu ikke var muligt at anvise en realistisk metode til indsamling og arkivering af andre typer af værker end de statiske.

Med hensyn til aflevering af de statiske netpublikationer blev det besluttet, at disse skulle anmeldes, hvorefter pligtafleveringsinstitutionerne ville nedtage værkerne. Det Kongelige Bibliotek iværksatte, i samarbejde med Statsbiblioteket, i efteråret 1997 et projekt med etablering af et pligtafleveringssystem til pligtaflevering af statiske værker, der blev udgivet på internettet. I samme periode udviklede Det Kongelige

Bibliotek et system, med hvilket de to pligtafleveringsinstitutioner kunne modtage anmeldelser af statiske værker på internettet, nedtage disse og arkivere dem på Det Kongelige Bibliotek i et værkarkiv, der regelmæssigt skulle kopieres til Statsbiblioteket. Dette system var klar den 1. januar 1998, da lov om pligtaflevering af udgivne værker trådte i kraft. Systemet er senere blevet videreudviklet til at kunne håndtere tidskrifter separat og til at give mulighed for samarbejde med andre institutioner om pligtaflevering af netpublikationer.

Samtidig med at loven trådte i kraft, oprettede Det Kongelige Bibliotek et netsted, www.pligtaflevering.dk, der indeholdt blanket til anmeldelse af statiske værker på internettet, lovtekster og andre relevante oplysninger om pligtafleveringsloven med henvisning til kontaktpersoner. Netstedet er løbende blevet opdateret og udvidet, bl.a. med en søgefunktion til værkarkivet, hvis man befinder sig ved de dedikerede maskiner, jf. nedenfor. Der skal i 2004 udarbejdes en plan for en gennemgribende revision af netstedet.

Fremvisning fra de nedtagne værker i værkarkivet sker på to dedikerede maskiner på henholdsvis Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket. På grund af den isolerede tilgang sker der en begrænset benyttelse af det indsamlede materiale.

Projektet med etablering af pligtafleveringssystemet løb fra 1998 til 1999, og systemet var i drift fra 1. januar 2000. Der blev udarbejdet to rapporter til Kulturministeriet: »Pligtaflevering af netpublikationer« (Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket, 1998) og »Pligtaflevering af netpublikationer: Statusrapport til Kulturministeriet vedrørende pligtaflevering af netpublikationer 1999« (Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket, 1999).

Udgivelser i værkarkivet 1999-2003:

År	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Tilvækst	347	3.067	4.356	2.755	3.776	6.884
Total	347	3.414	7.770	10.525	14.301	21.185

Pr. 31. december 2003 var der i værkarkivet 21.185 udgivelser, hvoraf de 7.074 (33 %) var monografier og de 14.111 (67 %) numre fra de 754 periodikatitler (herunder årbøger og andre årspublikationer), der var repræsenteret i værkarkivet. Dette tal afspejler ikke, hvad der findes på nettet af netpublikationer, der falder ind under loven, men hvad der er anmeldt og nedtaget med de ressourcer, der er afsat.

Status er, at Det Kongelige Bibliotek har nedtaget alle de værker, der er anmeldt. Der har ikke på noget

tidspunkt været efterslæb med hensyn til værker, der er anmeldt af de afleveringspligtige.

Hvad angår anmeldelsen af værker, der falder ind under loven, er udgivelser fra det offentlige, herunder udgivelser fra læreanstalter og forskningsinstitutioner, dækket i rimeligt omfang. Der har ikke været iværksat større kampanjer målrettet mod forskellige typer af private udgivere, hvorfor anmeldelser fra disse er dækket i mindre omfang.

I værkarkivet er den overvejende del af netpublikationerne fra domænet .dk, men man kan også finde værker fra domænerne .org og .com, som er anmeldt.

Nedtagning af netpublikationer efter den nuværende lov har fungeret efter hensigten og givet Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket et solidt grundlag for det videre arbejde med indsamling, bevaring og tilgængeliggørelse af den netbårne kulturarv. Det har endvidere afdækket muligheder for og metoder til et samarbejde mellem flere, fysisk adskilte institutioner om denne del af kulturarven.

5.2. Udredningens anbefalinger

Udgangspunktet for forslaget om ændring af pligtafleveringsloven for materiale i elektroniske kommunikationsnet, herunder internetmateriale, er »Udredning om bevaring af kulturarven«. Her påpeges det, at kun en del af de afleveringspligtige materialer er blevet afleveret. Som årsag til den manglende aflevering af materiale peger man på den omstændighed, at det i øjeblikket påhviler fremstilleren selv at indmelde udgivelsen af et afleveringspligtigt værk.

Det bemærkes endvidere, at den eksisterende sontring mellem statisk og dynamisk internetmateriale ikke længere er meningsfuld. Den gældende lovs udgivelseskriterium for afleveringspligt, kombineret med lovens definition af værksbegrebet, bevirker, at kun afsluttede, statiske værker er omfattet af afleveringspligten.

Den teknologiske udvikling har muliggjort en indsamling af alle typer materiale, der offentliggøres ved hjælp af elektroniske netværk. Ved at anvende offentliggørelse som kriterium vil materialer, der er offentliggjort ved hjælp af elektroniske kommunikationsnet, for fremtiden som udgangspunkt være afleveringspligtige.

Offentliggørelse forstås her på samme måde som i ophavsretsloven. Der henvises specielt til denne lovs § 8, stk. 1, hvoraf det fremgår, at et værk anses for offentliggjort, når det lovligt er gjort tilgængeligt for almenheden.

I den forbindelse kan der skelnes mellem åbent og lukket offentliggjort materiale. Åbent offentliggjort materiale er alt materiale på internettet, der er frit tilgængeligt for enhver bruger uden nogen form for modydelse. Lukket offentliggjort materiale er materiale, hvortil der er knyttet krav om modydelse til brugeren, fx betaling eller ved at man skal identificere sig.

På basis heraf er der i udredningen formuleret en række principper for en modernisering af pligtafleveringsloven.

Udredningen foreslår en indsamlingsstrategi, der indebærer en kombination af tværsnitshøstning, selektiv høstning og begivenhedsorienteret høstning. Høstning er en delvis automatiseret proces, der nedtager materiale fra internettet. Det var udredningens vurdering, at 4 tværsnitshøstninger, 80 selektive høstninger og 1 begivenhedsorienteret indsamling pr. år vil sikre et volumen og en repræsentativitet, der er forsvarlig ud fra et forsknings- og bevaringssynspunkt.

Tværsnitshøstning indebærer en indsamling med bestemte mellemrum af passende mængder af det materiale, som er tilgængeligt på internettet.

Selektive høstninger sker ud fra en strategi, hvor det enkelte materiales værdi for fremtiden vurderes, og hvor kun det værdifulde bevares.

Begivenhedsorienteret indsamling er indsamling af materiale, der knytter sig til en bestemt begivenhed, og som giver eftertiden mulighed for at følge såvel begivenheden som reaktioner på denne.

Anvendelsen af disse strategier vil kræve hjemmel i pligtafleveringsloven til, at pligtafleveringsinstitutionen kan få adgang til materialer, der er omfattet af adgangskoder.

Udredningen anbefaler, at danica-begrebet, der er anvendt i den gældende pligtafleveringsordning, ligeledes anvendes til at afgrænse materialer fra internettet, som bør være genstand for den ovenfor anbefalede indsamlingsstrategi. Afgrænsningen ud fra danica-princippet omfatter derfor i udredningens anbefalinger følgende:

- Danske domæner (.dk).
- Materiale udarbejdet af danskere, eller som fremføres af danske kunstnere fra andre domæner end danske domæner.
- Materialer om Danmark fra andre domæner end danske domæner.

Hvad angår bevaring af det indsamlede materiale gøres der i udredningen rede for, at med den viden, der i dag er til rådighed, kan det fastslås, at det er muligt at bevare digitale materialer på langt sigt.

Udgangspunktet for en digital bevaringsstrategi er, at indholdet frigøres fra mediet. Det er indholdet, der skal bevares. Det anvendte lagringsmedie har ingen selvstændig interesse. Den begrænsede holdbarhed af de digitale lagringsmedier forhindrer ikke en langsigtet bevaring af det digitale indhold, hvis man gennem en hensigtsmæssig bevaringsstrategi sikrer, at indholdet til enhver tid befinder sig på et medie, der kan læses med det udstyr, der er til rådighed.

Disse forhold indebærer imidlertid, at den digitale kulturarv ikke kan sikres alene ved en passiv beva-

ring. For de digitale materialer er den aktive bevaringsindsats helt afgørende for materialets overlevelse. Hvis digitalt materiale overlades til sig selv, er der risiko for, at materialet vil være mere eller mindre utilgængeligt eller ødelagt i løbet af 5-10 år, måske endda hurtigere, afhængigt af medie og opbevaringsforhold.

Driftsudgifterne ved den aktive bevaringsindsats må ikke undervurderes, men det betyder ikke nødvendigvis, at digital bevaring er kostbar sammenlignet med bevaring af andre materialer. Omkostningerne ved digital bevaring skal sammenholdes med de fordele, der knytter sig til bevaring på digitale formater:

- Digitale materialer kan relativt let og billigt kopieres til andre digitale formater og medier.
- Opbevaring af digitale materialer kræver ikke meget lokale plads.
- Prisen på digital lagerkapacitet er faldende og forventes fortsat at være faldende i de kommende år.
- Med en hensigtsmæssig digital bevaringsstrategi bliver omkostningerne til genfinding og tilgængeliggørelse lave sammenholdt med ikke-digitale medier.

Digital bevaring er genstand for et omfattende forsknings- og udviklingsarbejde, og der finder en intensiv international videndeling sted. De danske kulturbevaringsinstitutioner deltager i dette samarbejde.

Det er udredningens anbefaling, at arbejdet med den elektroniske kulturarv på internettet bør ske i en international sammenhæng. Udredningen anbefaler, at dette sker dels ved at etablere et konsortium af nationalbiblioteker, dels ved deltagelse i bibliotekssamarbejde på tværs af grænser og ved kontakt til it-forskningsmiljøer.

»Udredning om bevaring af kulturarven« har inddraget udviklingen i andre lande i grundlaget for den anbefalede indsamlingsstrategi med hensyn til materiale, der offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, herunder internettet.

5.3. Nordiske erfaringer

For så vidt angår høstning af materiale fra internettet kan det være af særlig interesse at nævne udviklingen i Sverige, hvor Kungliga Biblioteket siden 1996 har høstet materiale fra det svenske internet. I 2002 blev der gennemført en »Förordning (2002: 287) om behandling af personuppgifter i Kungliga Bibliotekets digitale kulturarvsprojekt«.

For så vidt angår pligtaflevering har Island siden 2003 indsamlet islandsk internetmateriale ved hjælp af høstning i henhold til en pligtafleveringslov fra

2003. Norges pligtafleveringslov fra 1989 giver også Nationalbiblioteket mulighed for at indsamle internetmateriale. Der gennemføres for tiden forsøg med forskellige typer af indsamlinger.

5.4. Domæneudvalget

Et domæne er et adresseområde, som via computer er koblet til det elektroniske netværk, og som giver adgang til netsteder på det givne adresseområde. Netsteder er steder, hvor hjemmesider og andre værker offentliggøres, således at der er adgang til dem ved hjælp af elektroniske netværk.

Administrationen af domænenavne under det danske første ordens domæne .dk er siden 1999 varetaget af Dansk Internet Forum (DIFO) under et selvreguleringsystem, der er dannet efter opfordring fra det tidligere Forskningsministerium – nu Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (Videnskabsministeriet).

DIFO har overladt den daglige administration af .dk til DK Hostmaster A/S. DK Hostmaster A/S står således for at registrere og tildele anden ordens domænenavne under .dk domænet, herunder varetage den daglige drift af en database over registrerede domænenavne under .dk. Regler for registrering, administration og konfliktløsning vedrørende domænenavne under første ordens domænet .dk, administreres ligeledes af DK Hostmaster A/S.

Det nuværende selvreguleringsystem betyder, at området ikke er lovreguleret.

I 2003 nedsatte Videnskabsministeriet et udvalg, som fik i opdrag at undersøge, om og i givet fald i hvilket omfang, der skal indføres lovgivning på domænenavnsområdet. Den 25. august 2004 offentliggjorde udvalget »Betænkning om administration af domænenavne i Danmark« (Betænkning nr. 1450). Udvalget foreslår, at området lovreguleres.

Kulturministeriet har ved udarbejdelsen af forslaget til lov om pligtaflevering taget hensyn til udvalgets arbejde.

5.5. Kulturministeriets overvejelser

Kulturministeriet kan overordnet tilslutte sig anbefalingerne i »Udredning om bevaring af kulturarven«.

Når det siges, at en ny ordening som udgangspunkt skal omfatte alt dansk internetmateriale, ligger heri primært, at der ikke længere skal sondres mellem statisk og dynamisk materiale. Men på grund af materialets omfang og karakter vil det være nødvendigt med en nærmere afgrænsning af indsamlingen af materiale, jf. nedenfor om de foreslåede strategier og metoder. Strategier og metoder til indsamling og bevaring

vil – som anbefalet i »Udredning om bevaring af Kulturarven« – også løbende skulle diskuteres, da aktiviteterne på internettet er i fortsat udvikling, ligesom de teknologiske betingelser for arbejdet er i konstant forandring.

5.5.1. Forslag fra Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket

Kulturministeriet har bedt Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket om på grundlag af udredningen at fremkomme med forslag til en strategi for indsamling, bevaring og tilgængeliggørelse af materiale fra det danske internet. Institutionernes rapport (»Internetbevaring – Indsamling, bevaring og tilgængeliggørelse af det danske internet«, Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek, april 2004) indeholder følgende hovedelementer:

Arbejdet med indsamling og dialogen med forskere har ført til en anbefaling af en indsamlingsstrategi med

- 4 årlige tværsnitshøstninger.
- Ca. 80 selektive høstninger.
- 2-3 begivenhedshøstninger.

Sidstnævnte anbefaling er en udvidelse i forhold til udredningens forslag og vedrører bl.a. deltagelse i et medieforskningsinitiativ.

Udgangspunktet er, at metoden vil være høstning – en delvis automatiseret proces, der nedtager materiale fra internettet. I særlige tilfælde kan det være uhensigtsmæssigt eller umuligt at nedtage materialet gennem høstning, og det kan da være at foretrække, at producenten selv afleverer det digitale materiale til arkivet. Aflevering bør ske via nettet og ikke på fysiske medier og bør i øvrigt kun vælges, når der er væsentlige grunde hertil.

Det anbefales i rapporten, at der indføres krav om, at listen over domæner, der særligt tildeles Danmark, herunder oplysninger om registranterne af de pågældende domænenavne, udleveres til brug for pligtafleveringsinstitutionernes indsamling. Det anbefales endvidere, at registranter af domænenavne forpligtes til at udlevere de oplysninger herunder adgangskoder, der måtte være nødvendige, for at institutionerne kan foretage en automatisk høstning af domænet. For så vidt angår identifikation af domæner med materiale med tilknytning til Danmark uden for .dk-domænenavnet anbefales det, at pligtafleveringsinstitutionerne benytter offentlige registre over danske virksomheder til dette formål.

For så vidt angår den selektive høstning af de netsteder, der anses for vigtige at arkivere så fuldstændigt og korrekt som muligt, foreslås det, at der nedsættes en redaktion med repræsentanter for berørte instituti-

oner, forskning og erhvervsliv, der skal forestå udvælgelsen af relevante netsteder og kvalitetskontrol.

For så vidt angår registrering af de indsamlede materialer anbefaler institutionerne i overensstemmelse med udredningen, at registrering ikke sker for de enkelte materialer, men på samlingsniveau.

Institutionerne har udarbejdet en strategi for bevaring af materialerne i et dansk internetarkiv. Der anbefales brug af et arkivformat, som er udviklet i samarbejde med internationale partnere. Der skal etableres sikkerheds- og kvalitetskontrol, som lever op til internationale normer.

For så vidt angår bevaringssikkerheden er strategien baseret på geografisk og mediemæssig redundans, på samme måde som der for trykt materiale afleveres og bevares to eksemplarer af hvert værk.

For så vidt angår tilgængeliggørelse anbefales det i institutionernes rapport om internetbevaring, at institutionerne fortsat deltager i internationalt samarbejde om udvikling af tilgængeliggørelsesværktøjer med henblik på at sikre de faciliteter, der måtte kræves af dansk lovgivning, herunder for begrænsning i adgang til materiale.

5.5.2. Kulturministeriets vurdering af pligtafleveringsinstitutionernes forslag

Lovforslaget er baseret på en bearbejdning af institutionernes forslag.

Kulturministeriet finder det i overensstemmelse med udredningen ønskeligt, at der gennemføres en pligtafleveringsordning på dette område, som på en mere dækkende måde end efter den gældende ordning kan sikre en mulighed for i rimeligt omfang at bevare den del af kulturarven, som formidles i elektroniske kommunikationsnet.

Det foreslås at tilvejebringe hjemmel til, at pligtafleveringsinstitutionerne kan rekvirere eller fremstille eksemplarer af dansk materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet. Der henvises til lovforslagets § 8.

Lovforslaget søges gjort teknologineutralt ved at lade loven omfatte materialer, som er offentliggjort i elektroniske kommunikationsnet. Ved »elektroniske kommunikationsnet« forstås enhver form for trådløs eller kabelbaseret infrastruktur, der anvendes til elektronisk transport af teletjenester. Begrebet dækker såvel transmission ved hjælp af kabel, fx internet, som trådløs transmission, fx mobiltelefoni. Et tilsvarende udtryk anvendes i lov om forbruger- og konkurrenceforhold på telemarkedet. Det er ministeriets hensigt indtil videre at fritage materiale, der offentliggøres via mobiltelefoni, fra afleveringspligten, jf. lovførla-

gets § 20, stk. 2. Uden for definitionen falder radio- og tv-udsendelser.

Offentliggørelse i elektroniske kommunikationsnet, fx internettet, indebærer, at offentliggørelsen normalt ikke er geografisk afgrænset. En offentliggørelse i Danmark vil samtidig betyde, at værket er tilgængeligt fra en vilkårlig terminal, der er koblet til nettet, uanset hvor i verden den måtte befinde sig. Af samme grund kan udgivere vælge at benytte edb-faciliteter i udlandet til offentliggørelse af værker beregnet på et dansk publikum. Om man vælger en udenlandsk edb-tjeneste til opgaven, kan afhænge af tjenestens pris og kvalitet.

Det er derfor nødvendigt at afgrænse, hvad der anses som dansk materiale og omfattet af pligtafleveringen.

Det er forudsat allerede i den gældende pligtafleveringslovs § 1, stk. 6, at man foruden materiale, der udgives i Danmark, også indsamler værker, der fremstilles i udlandet med særligt henblik på spredning her i landet; der kan eksempelvis være tale om værker, der omhandler danske forhold, eller hvis indhold på anden måde har tilknytning til Danmark. Disse kriterier har ikke givet anledning til problemer for så vidt angår pligtaflevering af værker i eksemplarform.

Det foreslås at afgrænse dansk materiale således, at det dels omfatter materiale, der offentliggøres på danske domæner (.dk), dels materiale på andre domæner rettet mod et publikum i Danmark. Denne afgrænsning er snævrere end anbefalet i udredningen; Kulturministeriet finder bl.a., at internetmateriale om Danmark ikke i alle tilfælde bør indsamles som led i en dansk pligtafleveringsordning. Ministeriet finder, at når det gælder materiale, der ikke offentliggøres på danske domæner, er det mest hensigtsmæssige, at afgrænsningen af materialet sker ud fra en samlet vurdering, hvori indgår forskellige kriterier. Der henvises til bemærkningerne til forslaget til § 8, stk. 2.

Den nærmere udformning af afleveringsordningen skal ske ved bekendtgørelse, jf. bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslagets § 8, stk. 3.

Udgangspunktet vil være en ordning, der følger de forslag, der er fremsat af Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket, men det må anses for hensigtsmæssigt, at der kan ske en administrativ tilpasning til den tekniske og mediemæssige udvikling.

Det lægges således til grund, at den normale driftsfase vil bestå i 4 årlige tværsnitshøstninger, høstning af ca. 80 udvalgte netsteder og 2-3 begivenhedshøstninger.

Den foreslåede strategi vil give et mere korrekt billede af, hvorledes danskerne anvender internettet kul-

turelt og erhvervsmæssigt, til foreningsliv, til debat og nyhedsformidling. Strategien vil også indebære en letelse af den administrative byrde for det enkelte netsteds ejer, idet anmeldelsespligten for netstedet bortfalder.

For så vidt angår den selektive høstning af de netsteder, der anses for vigtige at arkivere så fuldstændigt og korrekt som muligt, vil udvælgelsen af disse ske ud fra en række kriterier.

Da den selektive høstning supplerer tværsnitshøstning, kan den begrænses til især at rette sig mod netsteder, der opdateres eller forandres væsentligt og ikke-kumulativt (dvs. at tidligere indhold ikke bevarer) mellem to tværsnitshøstninger. Disse steder tænkes høstet dagligt eller i henhold til evt. sjældnere opdateringshyppighed.

Blandt disse netsteder vælges

- Netsteder, der fungerer som nyhedsmedie for den danske offentlighed. Hertil hører især de landsdækkende aviser og tv-stationer netsteder, de større regionale avisers netsteder, Folketingets netsted samt et mindre udvalg af nyhedsmedier.
- Netsteder, der dækker et repræsentativt udsnit af typiske netsteder, dvs. meget besøgte netsteder (fx portaler af typen netdoktor), og/eller netsteder der repræsenterer typiske anvendelser, (fx virksomheders netsteder, byportaler og kommunale portaler, netsteder, der anvendes som lokalt medie).
- Netsteder, der er særligt karakteristiske, eksperimentelle eller unikke (fx åbne debatmiljøer, netfællesskaber, personlige sider, netkunststeder) i forhold til indhold og udtryksformer.

Da Internettet er et dynamisk medie, der præges af skiftende aktivitetsformer og genrer, vil udvalget af netsteder, der høstes selektivt, skulle vurderes løbende.

Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket har som nævnt foreslået, at der nedsættes en redaktion med repræsentanter for berørte institutioner, forskning og erhvervsliv, der skal forestå udvælgelsen af relevante netsteder og kvalitetskontrol. Kulturministeriet kan tilslutte sig dette forslag, og bestemmelser herom vil indgå i bekendtgørelsen.

Ministeriet konstaterer, at institutionerne har deltaget i internationalt samarbejde vedrørende internethøstning og bevaring med henblik på at sikre sammenhæng mellem danske og internationale løsninger.

Den tekniske løsning, som foreslås gennemført, er udtryk for en afvejning af forskellige hensyn såsom automatisering af arbejdsprocesser og bevaringsniveau.

5.5.2.1. Afgrænsning af begrebet offentliggjort materiale

Forslaget indebærer, at der kun skal indsamles offentliggjort materiale.

Offentliggørelse forstås som i ophavsretsloven, jf. denne lovs § 8, stk., 1, hvorefter et værk anses for offentliggjort, når det lovligt er gjort tilgængeligt for almenheden.

Som eksempler på materiale, som ikke anses for offentliggjort, kan nævnes materiale i intranet eller lukkede ekstranet, beregnet for en begrænset personkreds, som f.eks. en virksomheds medarbejdere, en forskergruppe o.l., eller e-mails og lignende, som er beregnet for en afgrænset personkreds.

Der kan, jf. »Udredning om bevaring af kulturarven«, skelnes mellem åbent og lukket offentliggjort materiale. Åbent materiale er alt materiale, der er frit tilgængeligt for enhver bruger uden nogen form for modydelser. Lukket offentliggjort materiale er materiale, hvortil der er knyttet krav om modydelser til brugeren, f.eks. betaling eller at man skal identificere sig. For at materiale af denne art kan anses for offentliggjort, må der være tale om en modydelse, der i princippet kan leveres af enhver.

For så vidt angår personoplysninger har Datatilsynet bemærket, at såfremt der er tale om oplysninger, der kun er tilgængelige for modtagere, der skal opfylde særlige vilkår, vil der efter Datatilsynets opfattelse ikke efter persondataloven uden videre kunne ske indsamling og registrering. Datatilsynet nævner som eksempel, at oplysninger i et kreditoplysningsbureaus registre, der kun er tilgængelige for abonnenter, som kun må foretage opslag, hvis nærmere vilkår er opfyldt, ikke kan siges at være offentliggjort. Ligeledes finder man, at lukkede sider, hvor adgangen er begrænset til en bestemt kreds, f.eks. til en forenings medlemmer, og som indeholder personoplysninger, som kun må være tilgængelige for denne begrænsede kreds, ikke bør anses for offentliggjort materiale.

Kulturministeriet kan tilslutte sig denne betragtning, idet ministeriet dog ønsker at præcisere, at man ikke generelt kan betragte lukkede netsider, beregnet for en forenings medlemmer, som ikke-offentliggjorte. Der findes foreninger af forskellig kategori og størrelse. Fra store foreninger med flere hundredetusinde medlemmer til små lokale foreninger. De spiller en stor rolle for det danske kultur- og samfundsliv, og en indsamling af den danske elektroniske kulturarv vil være mangelfuld, hvis ikke foreningernes netsteder kunne blive indsamlet.

Afgørende for, om materiale beregnet for foreningsmedlemmer kan betragtes som offentliggjort

eller ej må bero på, om der er tale om en åben eller en lukket forening. En åben forening er en, hvor enhver med de relevante forudsætninger og interesser kan melde sig ind, hvorimod en lukket forening er en, hvor medlemmer kun optages efter invitation. Beskyttet materiale på lukkede foreningers netsteder vil være at betragte som ikke-offentliggjort, hvorimod åbne foreningers materiale normalt vil være at betragte som offentliggjort. I større foreninger vil medlemsregistre o.l. normalt kun være tilgængelige på foreningens intranet, men i mindre foreninger vil det kunne forekomme, at den slags interne oplysninger ikke holdes adskilt.

Skulle der derfor blive indsamlet materiale, der hidrører fra en åben forening, der indeholder personoplysninger, vil dette skulle behandles efter reglerne herfor, jf. nedenfor om personoplysninger.

Endelig bemærkes, at kulturministeren - efter indhentet udtalelse fra Datatilsynet - bemyndiges til, ud fra en konkret vurdering, at undtage særlige kategorier af netsteder fra afleveringspligt, jf. lovforslagets § 20.

5.5.2.2. Adgangskoder

Strategien tilsigter en tilvejebringelse af den bredest mulige dækning i indsamlingen af det offentliggjorte internetmateriale, og dette gælder både åbent og lukket offentliggjort materiale. Det bør ikke være muligt for et netsted at afvise eller forhindre høstningen af offentliggjort materiale. Det foreslås derfor i lovforslagets § 10, at registranter af domænenavne efter påkrav skal give pligtafleveringsinstitutionen meddelelse om adgangskoder og andre oplysninger m.v., som er nødvendige for at få adgang til materialet m.v. Der henvises til de specielle bemærkninger

5.5.2.3. Ulovligt materiale og fejlagtige oplysninger

Det må forudses, at arkivet ved en automatisk høstningsmetode vil komme til at indeholde ulovligt materiale. Der kan være tale om materiale, som er kopieret og gjort tilgængelig uden rettighedshaverens samtykke. Der kan også være tale om materiale, hvis fremstilling, besiddelse eller spredning vil være i strid med straffeloven, fx børnepornografi.

Udgangspunktet bør være, at netarkivet kan vise det danske internet, som det var på indsamlingstidspunktet.

Netarkivet vil dokumentere den danske del af internettet og dermed afspejle en væsentlig del af dansk kultur- og samfundsliv. Det vil udgøre et enestående kildemateriale for forskningen. Forskningens troværdighed afhænger imidlertid af, at der ikke redigeres i

kilderne, hvorfor det er af afgørende betydning, at der ikke sker indgreb i arkivets integritet.

Det må imidlertid ved den nærmere udformning af ordningen fastsættes, hvorledes der kan gennemføres begrænsninger i tilgængeliggørelsen, når man får kendskab til ulovligt materiale, herunder at der udarbejdes faste procedurer for såvel klausulering som tilgængeliggørelse.

Ved materiale, der indeholder fejlagtige oplysninger, vil informationen kunne mærkes, således at det angives, at informationen efterfølgende er konstateret at være fejlagtig. Derudover må der være mulighed for en henvisning til en evt. berigtigelse. For så vidt angår personoplysninger henvises til bemærkningerne nedenfor under 5.5.5.

Der henvises til lovforslagets § 19, stk. 3, om tilgængeliggørelse og bemyndigelsesbestemmelsen i § 19, stk. 4.

5.5.5. Særligt om behandling af personoplysninger a. Indsamling

»Udredning om bevaring af kulturarven« tilkendegav den umiddelbare opfattelse, at de foreslåede indsamlingsstrategier vedrørende offentliggjort materiale – og den behandling af personoplysninger, som de indebærer – ikke vil være i strid med persondataloven, jf. lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger. Udredningen lagde bl.a. vægt på, at den foreslåede indsamling m.v. af materiale i kulturbevaringssammenhæng måtte betragtes som udførelse af en opgave i samfundets interesse, jf. persondatalovens § 6.

Ministeriet konstaterer på grundlag af de foreliggende undersøgelser, at den elektroniske indsamling m.v. af internetmateriale vil kunne indebære behandling af personoplysninger i persondatalovens forstand.

I forbindelse med høring over udkastet til lovforslaget er Datatilsynet fremkommet med en række bemærkninger.

Kulturministeriet noterer sig, at det er Datatilsynets opfattelse, at bevaring af den kulturarv, som formidles i elektroniske kommunikationsnet, er en opgave i samfundets interesse, og at indsamling og registrering af offentliggjorte oplysninger omfattet af persondatalovens § 6, stk. 1 og § 8, stk. 1 efter Datatilsynets opfattelse vil kunne ske inden for persondatalovens rammer.

Det kan ikke udelukkes, at der også kan blive indsamlet følsomme oplysninger, (jf. persondatalovens § 7, stk. 1,) som ikke er offentliggjort ved den registreredes foranstaltning.

Det fremgår af høringssvaret, at det er Datatilsynets vurdering, at der ikke er hjemmel i persondatalovens § 7 til den i lovforslaget beskrevne indsamling og registrering. Indsamling og registrering af oplysninger omfattet af persondatalovens § 7 vil således alene kunne ske, såfremt persondataloven fraviges.

En fravigelse af persondatalovens bestemmelser vil skabe en dårligere retsstilling for de registrerede end efter persondataloven. En sådan fravigelse er ifølge databeskyttelsesdirektivets art. 8 stk. 4 mulig (Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger EF-Tidende nr. L 281 af 23/11/1995 s. 0031 – 0050).

I følge dette direktivs art. 8, stk. 1, forbydes behandling af personoplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssigt tilhørsforhold og oplysninger om helbredsforhold og seksuelle forhold. I stk. 2 og 3 specificeres en række tilfælde, hvor bestemmelsen i stk. 1 kan fraviges. Herudover kan der med hjemmel i art. 8, stk. 4, af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser, fastsættes andre undtagelser end dem, der er nævnt i stk. 2, såfremt der gives tilstrækkelige garantier. Denne fravigelse kan enten ske ved national lovgivning eller ved en afgørelse truffet af tilsynsmyndigheden. Undtagelser fra direktivets artikel 8, stk. 1, som omhandlet i stk. 4 skal meddeles til Kommissionen, jf. artikel 8, stk. 6.

Det er Kulturministeriets opfattelse, at det danske materiale, der offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet udgør en så væsentlig del af den danske kulturarv, at det er en vigtig samfundsmæssig interesse, at det bliver bevaret.

Kulturministeriet har noteret sig, at Datatilsynet er enig i dette synspunkt, ligesom det har fundet bred tilslutning i de øvrige modtagne høringssvar.

Kulturministeriet finder derfor, at denne fravigelse af persondataloven er velbegrundet.

Efter direktivets artikel 8, stk. 4, er det endvidere en betingelse, at der gives tilstrækkelige garantier. Direktivet præciserer ikke dette krav nærmere, og det må antages, at medlemsstaterne på dette punkt er overladt til et relativt vidt skøn. Efter Kulturministeriets opfattelse indeholder den foreslåede ordning, jf. nedenfor, om videregivelse og behandling, tilstrækkelige garantier i direktivets forstand.

b. Videregivelse af følsomme personoplysninger

Det arkiv der vil blive dannet som følge af de beskrevne høstninger af internetmateriale, vil for stør-

stedelens vedkommende bestå af ikke-følsomme data. Det vil imidlertid også indeholde følsomme personoplysninger, der kan være rigtige eller urigtige. Disse følsomme personoplysninger kan ikke umiddelbart udskilles fra det øvrige materiale, således at man kun giver adgang til ikke-følsomme oplysninger. Arkivet vil ikke adskille sig fra internettet, hvor man ved hjælp af søgemaskiner som fx Google kan finde alle slags oplysninger, og hvor man også uforvarende kan støde på følsomme personoplysninger, selv om man ikke specifikt søger sådanne.

Kulturministeriet er på den baggrund af den opfattelse, at indtil det måtte blive muligt at isolere følsomme persondata, må arkivet betragtes som følsomt, således at de vilkår der fastsættes for adgangen bliver dem, der gælder for følsomme persondata.

Persondataloven indeholder mulighed for, at der i medfør af § 10, stk. 1, kan gives adgang til personfølsomme oplysninger, hvis dette alene sker med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, og hvis behandlingen er nødvendig for udførelsen af undersøgelserne. Ifølge stk. 2 må oplysningerne ikke senere behandles i andet end statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det samme gælder behandling af andre oplysninger, som alene foretages i statistisk eller videnskabeligt øjemed, jf. persondatalovens § 6. Endelig må oplysningerne ifølge stk. 3 kun videregives til tredjemand efter forudgående tilladelse fra tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden kan stille nærmere vilkår for videregivelsen.

Det er Kulturministeriets vurdering, at indhøstet materiale bør kunne tilgængeliggøres i videnskabeligt øjemed.

Ved imødekomme af ansøgninger om til forskningsformål at få adgang til arkivet og få videregivet materiale, der kan indeholde følsomme personoplysninger, skal der fastsættes de fornødne vilkår for benyttelsen. Som vilkår kan bl.a. fastsættes,

- at den pågældende behandling – i det omfang det kan forudses, at der vil blive behandlet følsomme oplysninger – forinden iværksættelse anmeldes til Datatilsynet i overensstemmelse med reglerne herom i persondataloven,
- at de oplysninger, der gives adgang til, kun anvendes til det angivne formål,
- at videregivne personoplysninger efter endt brug eller inden for en fastsat tidsfrist slettes,
- at der identificeres en dataansvarlig for de i det videregivne materiale indeholdte personoplysninger.

De anmeldelsespligtige dele af behandlingen er underlagt de skærpede sikkerhedskrav i sikkerhedsbekendtgørelsens kapitel 3. (Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 som ændret ved bekendtgørelse nr. 201 af 22. marts 2001 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning.) Dette betyder bl.a., at der skal ske logning som beskrevet i sikkerhedsbekendtgørelsens § 19.

I betragtning af, at arkivet kun i mindre omfang indeholder følsomme persondata, må det forventes, at de konkrete forskningsprojekter i mange tilfælde ikke vil tilsligte at behandle følsomme persondata. I disse tilfælde vil en forudgående tilladelse fra Datatilsynet ikke være fornøden. Persondatalovens § 10, stk. 2 og 3 skal dog iagttages. Herudover vil det være et vilkår for adgang til arkivet, at der straks skal rettes henvendelse til Datatilsynet med henblik på indhentning af den fornødne tilladelse til behandlingen, såfremt det i forbindelse med forskningsprojektets gennemførelse mod forventning skulle vise sig, at der alligevel vil indgå følsomme persondata.

For at lette administrationen af adgangen til arkivet vil pligtafleveringsinstitutionerne søge at udarbejde procedurer, der kan identificere materiale, der ikke indeholder følsomme persondata. Dette vil typisk være materiale der offentliggøres fra offentlige institutioners og større virksomheders, herunder medievirksomheders, netsteder. Det må forudsættes, at netsteder af denne karakter har etableret de fornødne administrative it-procedurer, således at de ikke offentliggør følsomme persondata.

Materiale, der hidrører fra sådanne netsteder, vil kunne blive lagt i et separat arkiv, hvortil adgangen kan gives i medfør af ophavsretslovens bestemmelser herom.

c. Oplysningspligt

Efter persondatalovens § 29, stk. 1, påhviler det den dataansvarlige at give den registrerede besked om, at der indsamles oplysninger om den pågældende. Ifølge persondatalovens § 29, stk. 3, gælder bestemmelsen i stk. 1 ikke, hvis underretning af den registrerede vil være umulig eller uforholdsmæssig vanskelig. Ministeriet antager, at den foreslåede indsamling ved høstning vil være omfattet af denne undtagelsesbestemmelse. Datatilsynet er umiddelbart enig heri, men kan dog ikke udelukke, at der i specielle situationer kan påhvile den dataansvarlige oplysningspligt over for personer, der behandles oplysninger om.

I den forbindelse skal Kulturministeriet bemærke, at proceduren for indsamling af materialet vil ske

F. t. l. om pligtaflevering

fuldautomatisk. Ingen vil under indsamlingen holde øje med, hvad der indgår i arkivet. Derudover adskiller netarkivet sig fra andre arkiver ved, at personer normalt ikke vil kunne identificeres entydigt, eftersom personer normalt kun optræder ved navn. Har man et almindeligt forekommende navn, er der behov for supplerende oplysninger, som fx adresse, for at kunne identificere personen. Disse supplerende oplysninger vil tit ikke være til stede.

Sammenfattende kan det altså konstateres, at der i løbet af indsamlingen ikke vil være nogen, der kan konstatere, om der indgår følsomme personoplysninger i arkivet, og såfremt man efterfølgende støder på følsomme personoplysninger, vil man i de fleste tilfælde ikke entydigt kunne fastslå, hvem oplysningerne vedrører.

Efter Kulturministeriets vurdering må det normalt anses for umuligt at underrette den registrerede. Ministeriet finder det på denne baggrund tilstrækkeligt ved hjælp af oplysningskampagner at informere offentligheden om, at indsamling af offentliggjort materiale vil finde sted.

d. De registreredes rettigheder

Ifølge Datatilsynet vil persondatalovens øvrige regler om de registreredes rettigheder finde anvendelse, herunder om de registrerede personers ret til indsigt i oplysninger om dem selv.

Kulturministeriet skal hertil bemærke, at dette kan støde på de omtalte praktiske vanskeligheder, eftersom datamaterialet ikke indeholder mulighed for entydig personidentifikation som f.eks. personnumre, men kun personnavne. Såfremt den registrerede ikke entydigt kan identificeres ved sit navn, vil man heller ikke med sikkerhed kunne fastslå, hvem af de registrerede personer oplysningerne vedrører. Det må derfor forudsættes, at den registrerede om nødvendigt kan tilvejebringe supplerende oplysninger, således at det med sikkerhed kan fastslås, om oplysningerne vedrører den registrerede.

Ved den foreslåede periodiske indhøstning af data vil det kunne ske, at der indsamles og arkiveres fejlagtige oplysninger om en person, uden at en evt. efterfølgende berigtigelse også arkiveres. Ifølge persondatalovens § 5, stk. 4, skal behandlingen af personoplysninger tilrettelægges sådan, at der kan foretages fornøden ajourføring af oplysninger, og der skal foretages fornøden kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges.

I lys af, hvad der ovenfor er fremført om mulighederne for entydig kobling af personer og oplysninger, må Kulturministeriet forudsætte, at den registrerede, som oplysningerne vedrører, entydigt kan identificeres, at det entydigt kan fastslås, at oplysningerne vedrører den registrerede, og at den registrerede kan dokumentere, at oplysningerne er fejlagtige. Såfremt disse forudsætninger er opfyldt, vil der kunne etableres henvisninger til berigtigelser af fejlagtige oplysninger. I tilknytning hertil skal Kulturministeriet bemærke, at data af hensyn til arkivets integritet ikke bør slettes, jf. herom pkt. 5.5.2.3 om ulovligt materiale og fejlagtige oplysninger.

5.5.5.3. Anmeldelse til Datatilsynet

Som hovedregel skal enhver behandling af personoplysninger, som omfattes af loven, anmeldes til Datatilsynet, inden behandlingen iværksættes. Pligtafleveringsinstitutionerne er således omfattet af anmeldelsespligten og skal efter persondatalovens § 45, stk.1, nr. 1, indhente en udtalelse fra Datatilsynet, inden indsamlingen påbegyndes.

Der vil ske behandling i begge de to pligtafleveringsinstitutioner, og disse er hver især ansvarlige for de oplysninger, som de indsamler, registrerer og i øvrigt behandler.

Pligtafleveringsinstitutionerne er som en del af den offentlige forvaltning underlagt såvel persondatalovens generelle krav om datasikkerhed i lovens kapitel 11 som de nærmere bestemmelser om dette, der er fastsat i bekendtgørelsen om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning.

Det forudsættes, at sikkerhedsbekendtgørelsen vil blive iagttaget, herunder kapitel 3, for så vidt angår de anmeldelsespligtige dele af behandlingen.

Ved den nærmere udformning af ordningen gennem en bekendtgørelse, jf. lovforslaget § 19, stk. 4, der vil skulle udformes efter indhentning af udtalelse fra Datatilsynet, jf. persondatalovens § 57, vil ovenstående bemærkninger blive lagt til grund.

For så vidt adgangen til det indsamlede materiale ikke er begrænset i medfør af anden lovgivning, kan materialet tilgængeliggøres i overensstemmelse med reglerne i ophavsretsloven. Det fremgår af forslaget til § 19, stk. 3. Samtidig med fremsættelsen af dette lovforslag fremsættes der forslag om ændring af ophavsretsloven; der henvises til forslaget til § 16 i ophavsretslovforslaget.

6. Radio- og fjernsynsprogrammer, jf. lovforslagets kapitel 4

6.1. Den gældende ordning

Den gældende pligtafleveringslov omfatter som nævnt kun *udgivne* værker. En række offentliggjorte værker falder derfor uden for pligtafleveringslovens område. Det gælder eksempelvis for radio- og fjernsynsprogrammer.

Der er således ikke i lovgivningen fastsat regler for, i hvilken udstrækning radio- og tv-programmer skal indsamles og bevares i offentlige samlinger. Ophavsretslovens § 33 giver dog Statens Mediesamling, som er en afdeling af Statsbiblioteket, adgang til at optage radio- og fjernsynsprogrammer på bånd, hvis de har dokumentarisk værdi. Som eksempler på udsendelser, der ikke har dokumentarisk værdi, nævnes i lovbetænkningerne biograffilm, grammofonmusik og andet stof, der eksisterer uafhængigt af radio- eller fjernsynsmediet, og som eventuelt har været genstand for en selvstændig udgivelse.

Efter oprettelsen af Statens Mediesamling i 1987 blev der indgået aftale med DR og TV 2/DANMARK A/S om, at de to foretagender optager og afleverer hele sendefladen af radio- og fjernsynsprogrammer til Statens Mediesamling. Hertil benyttes de dokumentationsbånd, som foretagenderne ifølge medieansvarslovens § 7 er forpligtet til at fremstille og opbevare i 3 måneder. Derudover optager Statens Mediesamling selv de danskproducerede programmer, som udsendes af TV 3, der er hjemmehørende i England, men som sender på dansk og rettet mod et dansk publikum. Endelig opfordrer Statens Mediesamling lokale radio- og fjernsynsstationer til at aflevere en hel uges udsendelser en gang om året. Cirka 60 ud af 300 stationer følger opfordringen.

Statsbibliotekets radio- og fjernsynsarkiv omfatter således følgende radio- og tv-programmer:

- DR radio, inklusive regionalradio fra 1984 og fremefter
- DR1 fra 1987 og fremefter
- DR2 fra 1996 og fremefter
- TV 2/DANMARK inklusive regional-tv fra 1988 og fremefter
- TV 2 Zulu fra 2000 og fremefter
- Lokalradio/tv, udvalgte perioder fra 1983 og fremefter
- TV3 (danske udsendelser) fra 1998 og fremefter
- TV S (Sportskanalen) 1997 (Sportskanalen eksisterede kun fra marts 1997 og året ud)
- Diverse ældre DR-programmer fra 1950 og fremefter.

Afleveringen af optagelser af udsendelserne sker således som udgangspunkt på frivillig basis. Mediesamlingen refunderer i henhold til ovennævnte aftaler DRs og TV 2/DANMARK A/S's udgifter til bånd samt forsendelsesomkostninger.

6.2. Udredningens anbefalinger

Udredningen anbefaler, at pligtafleveringsloven også kommer til at gælde for radio- og fjernsynsprogrammer. Under henvisning til principperne bag pligtafleveringen finder udredningen, at indsamlingen bør omfatte alle radio- og fjernsynsprogrammer rettet specifikt mod et dansk publikum og ikke alene TV 2/DANMARK og DR. Indsamlingen bør omfatte alle radio- og fjernsynsforetagender med en vis udbredelse i Danmark hvad angår seer- og lyttertal, og hvor der kan identificeres egenproduktioner med kulturarvmæssig interesse.

I valget af strategi til indsamling af radio- og fjernsynsprogrammer finder udredningen, at der, ud over de bevaringsmæssige hensyn, også bør tages hensyn til økonomien. I den forbindelse er det nødvendigt at sammenholde udgifterne til bånd og lagerplads ved indsamling og bevaring af hele sendefladen med udgifterne ved at udvælge dele heraf. Indsamlingsstrategien kan omfatte stationernes aflevering af bånd eller optagelse af programmerne fra luften (eller kabel). Her er de afgørende hensyn den tekniske kvalitet, indsamlingen af metadata (dvs. data om programmerne) og omkostningerne ved indsamlingen.

Når produktionen sker i digital form, anbefaler udredningen, at aflevering af programmerne sker i form af en kopi i browserformat, dvs. fremvisningsformat, sammen med de metadata, der hører til de enkelte programmer. Bevaringen retter sig mod forsknings- og dokumentationsformål, og derfor er bevaring i genudsendelseskvalitet, som er meget udgiftskrævende, ikke nødvendig. Selve afleveringen kan ske som en direkte elektronisk overførelse af programmerne fra radio- og fjernsynsforetagenderne til Statens Mediesamling. På det tidspunkt vil omkostningerne til lager være så små, at det vil være billigere at indsamle sendeflader fra de relevante radio- og fjernsynsforetagender, frem for at gennemføre en selektiv indsamling af specifikke programmer. Indtil radio- og fjernsynsforetagenderne kan levere kopier i digital form, anbefales det i udredningen at fortsætte den hidtidige aflevering af lyd- og videobånd.

Endvidere anbefaler udredningen, at der stilles krav til TV 2/DANMARK A/S og DR om at bevare tidligere og fremtidig egenproduktion i arkiver, der opfylder almene bevaringstekniske standarder.

Endelig henvises i udredningen til § 89 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, som er en bemyndigelse til kulturministeren til at fastsætte regler for pligtaflevering af DRs programmer. Denne mulighed er hidtil ikke blevet udnyttet. Som konsekvens af, at det foreslås at samle al lovgivning om pligtaflevering, herunder også om pligtaflevering af radio- og fjernsynsprogrammer i pligtafleveringsloven, anbefales det, at den nævnte bestemmelse ophæves. Der henvises til lovforslagets § 24.

6.3. Nordiske erfaringer

I Sverige har radio- og fjernsynsprogrammer været afleveringspligtige siden 1979. Den seneste revision af loven er Pligtexemplarlagen (1993: 1392). Følgende radio- og fjernsynsmaterialer skal afleveres til Statens Ljud- och bildarkiv:

- Det samlede udbud fra Sveriges Radio, Sveriges Television, Udbildningsradion og TV4 samt digitale jordbaserede kanaler.
- Det samlede udbud af tv-programmer til almenheden, som formidles fra andet svensk programforetagende via satellitsendinger, som udgår fra Sverige.
- Et udvalg på højst fire kalenderuger om året for visse lokale tv- og radiostationer (nærradio, privat lokalradio, kabel-tv og avisradioer).

I Norge indsamles radio og fjernsynsprogrammer i henhold til Lov om afleveringspligt for allment tilgængelige dokumenter av 9. juni 1989 nr. 32. Loven trådte i kraft 1. juli 1990. Det er kun NRK, der har pligt til at levere optagelser af alle sine udsendelser, inkl. regionale programmer. Andre kanaler med koncession til at sende radio eller tv i Norge skal aflevere på opfordring. Der er afleveringsaftaler med TV2, TVNorge og P4, som alle er landsdækkende kanaler. Lokal-tv-stationerne skal aflevere fire uger om året. Nye landsdækkende kanaler opfordres til at kontakte Nasjonalbiblioteket for at afklare, om de skal aflevere.

Sammenfattende har der i såvel Sverige som Norge været afleveringspligt for radio- og fjernsynsprogrammer i mange år. Ordningerne i begge lande er mere omfattende end det danske forslag, idet alle eller de fleste landsdækkende kanaler, der har national koncession, indsamles fuldt ud. Endvidere indsamles alle regionalsendinger fra henholdsvis Sveriges Radio og Sveriges Television og NRK fuldt ud, og lokalradio/tv indsamles normalt selektivt fire uger om året. Til gengæld er der ikke afleveringspligt for stationer med udenlandsk koncession, fx TV3.

6.4. Kulturministeriets overvejelser

6.4.1. Drøftelser med Statens Mediesamling og Mediesekretariatet

Kulturministeriet har drøftet, i hvilket omfang radio- og fjernsynsprogrammer skal være omfattet af pligtafleveringsloven, med Statens Mediesamling og Mediesekretariatet.

Med hensyn til landsdækkende radio- og fjernsynsstationer har Mediesekretariatet anbefalet, at samtlige landsdækkende danske radio- og fjernsynsstationers programmer bør indsamles fuldt ud, uafhængigt af om der er en væsentlig egenproduktion eller ej, således at man bevarer det samlede danske medieudbud.

Mediesekretariatets anbefaling er mere vidtgående end den, som findes i udredningen.

Statens Mediesamling finder, at det forskningsmæssige behov, der måtte knytte sig til landsdækkende radio- og fjernsynsprogrammer af altovervejende udenlandsk oprindelse, bør kunne imødekommes ved, at der hvert år indsamles en uges programmer fra disse stationer.

Vedrørende regionale radio- og fjernsynsprogrammer anbefaler Mediesekretariatet, at danske programmer indsamles fuldt ud. Statens Mediesamling finder det tilstrækkeligt, at disse indsamles selektivt. Statens Mediesamling henviser til, at der hidtil ikke har været nogen nævneværdig forskningsmæssig interesse for denne type programmer. Det foreslås derfor, at der af regionale programmer kun fuldt ud indsamles 3 regionale radio- og fjernsynskanaler, nemlig kanaler fra henholdsvis hovedstadsområdet, en større provinsby og en landregion.

For så vidt angår lokale radio- og fjernsynsprogrammer anbefaler Mediesekretariatet, at lokalradio og -fjernsyn indsamles 4 uger om året. Statens Mediesamling finder, at lokale radio- og fjernsynsprogrammer kun bør indsamles i begrænset omfang og med henblik på at etablere repræsentative samlinger. For programmer i disse kategorier vil repræsentative eksempelsamlinger, af fx én uge om året, være fyldestgørende til at dokumentere udviklingen og dermed dække forskningens behov.

Betalingsfjernsyn (pay per view), biograf-kanaler og musikkanalers programmer bør efter Statens Mediesamlings opfattelse kun afleveres efter påkrav.

Endelig finder Statens Mediesamling, at programmer, der udsendes af udenlandske radio- og fjernsynsforetagender, og som er beregnet for et globalt publikum, men som versioneres for de enkelte lande, hvori programmet distribueres, ikke bør indsamles.

6.4.2 Den foreslåede ordning

Lovforslaget er baseret på en bearbejdning af dels anbefalingerne i udredningen, dels anbefalingerne fra Mediesekretariatet og Statens Mediesamling.

Siden oprettelsen af Statens Mediesamling i 1987 er der etableret nye radio- og fjernsynskanaler rettet mod et dansk publikum. Det er forventningen, at der i de kommende år kommer endnu flere sådanne kanaler. Selv om en stor del af sendefloden – navnlig fra de mere kommercielle stationer – er præget af indspillet musik og udenlandske film og serier, er der også i et vist omfang programmer, fx egenproduktioner, med en kulturarvmæssig interesse.

Det er derfor hensigtsmæssigt at ændre grundlaget for den nuværende indsamling af radio- og fjernsynsprogrammer og i stedet fastsætte i pligtafleveringsloven, hvad der skal indsamles og bevares i offentligt regi.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet er, at alle danske radio- og fjernsynsprogrammer i henhold til pligtafleveringsloven skal afleveres til en pligtafleveringsinstitution (Statens Mediesamling). Det foreslås endvidere, at et radio- eller fjernsynsprogram anses for at være dansk, når det udsendes af et radio- eller fjernsynsforetagende, der er omfattet af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, eller det udsendes af et radio- eller fjernsynsforetagende hjemmehørende uden for Danmark, og hvor programmet er rettet til et publikum i Danmark. Herved sikres, at også udenlandske foretagender, såsom TV 3, der er hjemmehørende i England, og som derfor ikke er omfattet af den danske radio- og fjernsynslov, bliver omfattet af pligtafleveringsordningen.

Efter drøftelse med Statens Mediesamling finder Kulturministeriet, at det af bl.a. ressourcemæssige, tidsmæssige og bevaringsmæssige årsager er mest hensigtsmæssigt, at alle radio- og fjernsynsprogrammer, som skal indsamles, optages af mediesamlingen direkte »fra luften«, dvs. fra de jordbaserede sendenet, kabelanlæg eller fra satellit. Der skal således ikke længere afleveres bånd af programmerne til Statens Mediesamling. Det foreslås derfor i lovforslagets § 13, stk. 1, at afleveringspligten for så vidt angår radio- og tv-programmer opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at optage programmerne. Statens Mediesamling kan anmode andre om på mediesamlingens vegne at optage programmerne.

Det foreslås i forslagets § 13, stk. 3, at kulturministeren fastsætter nærmere regler om afgrænsningen af, hvilke radio- og fjernsynsprogrammer der er omfattet af afleveringspligten, jf. bemærkningen til denne bestemmelse.

Med hensyn til omfanget af aflevering foreslås det, at udgangspunktet er, at alle danske radio- og fjernsynsprogrammer principielt bør være omfattet af afleveringspligten. Kulturministeriet er imidlertid enig med anbefalingen i udredningen om, at indsamlingen alene bør omfatte alle radio- og fjernsynsstationer med en vis udbredelse i Danmark, hvad angår seer- og lyttertal, og hvor der kan identificeres egenproduktioner med kulturarvmæssig interesse. På den baggrund er det ikke hensigten, at alle radio- og fjernsynsprogrammer bør indsamles i fuldt omfang. Der henvises nærmere til bemærkningerne til lovforslagets § 13, stk. 3.

I lighed med de gældende aftaler med DR og TV 2/DANMARK A/S, hvorefter det er Statens Mediesamling, som refunderer de to foretagender for de udgifter til bånd m.v., som er medgået i forbindelse med afleveringen af optagelser af programmerne til mediesamlingen, foreslås det i forslagets § 15, at udgifter i forbindelse med optagelse af programmerne afholdes af pligtafleveringsinstitutionen.

De radio- og fjernsynsforetagender, som er omfattet af pligtafleveringsordningen, skal efter påkrav give Statens Mediesamling meddelelse om de adgangskoder m.v., der er nødvendige for at få adgang til programmet, fremstille eksemplarer af programmet og gøre programmet tilgængeligt for almenheden.

Det anbefales desuden i udredningen, at radio- og fjernsynsstationerne forpligtes til i elektronisk form at aflevere programinformation til brug for pligtafleveringsinstitutionernes registrering af programmerne.

Det er ministeriets hensigt at fastlægge et sådant vilkår i bekendtgørelse, jf. forslagets § 20, stk. 1.

For så vidt angår anbefalingen i udredningen om, at der stilles krav til DR og TV 2/DANMARK A/S om at bevare tidligere og fremtidig egenproduktion i arkiver, der opfylder almene bevaringstekniske standarder, henvises til henholdsvis den public service-kontrakt, der er indgået med DR for perioden 2003-2006 og til den tilladelse til public service-programvirksomhed for perioden 2003-2011, som er udstedt til TV 2/DANMARK A/S. Det er i kontrakten og i tilladelsen fastsat, at disse foretagender bl.a. af kulturarvmæssige hensyn skal bevare deres programarkiver. Foretagenderne skal fremme digitaliseringen af programarkiverne for bl.a. på denne måde at give borgerne adgang til deres programarkiver, dog med de begrænsninger, der følger af lovgivningen. Endelig skal foretagenderne aktivt arbejde for i videst mulige omfang at gøre programarkiverne tilgængelige for befolkningen og for forskermiljøerne.

Endelig kan Kulturministeriet tilslutte sig anbefalingen i udredningen om, at § 89 i radio- og fjernsynsloven om kulturministerens bemyndigelse til at fastsætte regler for pligtaflevering af DRs udsendelser, kan ophæves. Der henvises til forslaget § 24.

7. Film, som er produceret med henblik på offentlig forevisning, jf. lovforslagets kapitel 5

7.1. Den gældende ordning

Bestemmelser om pligtaflevering af film er fastsat i filmloven. Producenten skal på begæring aflevere et eksemplar af enhver dansk film, der forevises offentligt, til Det Danske Filminstitut og et fuldstændigt sæt af de til reklame- og undervisningsbrug fremstillede billeder og materiale m.v. fra filmen. Afleveringspligten gælder tillige for danske film, der ikke har været forevist offentligt, men som har været sat i distribution med henblik på at nå ud til bredere kredse.

For traditionelle film afleveres ved filmens færdiggørelse et såkaldt duplikatpositiv med finalmix (lyd- og billedmix), der kan betragtes som filmens basismateriale, men som ikke nødvendigvis er identisk med filmen, som den fremtræder for publikum. Endvidere afleveres en ubrugt kopi, der er identisk med den offentligt foreviste film. Tilsammen udgør de to udgaver filmens sikringsmateriale i den forstand, at der på den ene side bevares en ubrugt kopi af den foreviste film og på den anden side kan trækkes nye filmkopier af basismaterialet. Senest to år efter filmens første offentlige forevisning i Danmark skal producenten af egen drift vederlagsfrit tillige aflevere en god filmkopi, der har været brugt til biograffremvisning. Sammenlagt afleveres filmen således i to eksemplarer: dels filmens sikringsmateriale, dels den brugte kopi.

For film i digitalt format afleveres ligeledes en ubrugt kopi samt filmens digitale sikringsmateriale, der til enhver tid anses for bedst egnet til bevaring. Endvidere afleveres en brugt kopi to år efter første offentlige forevisning.

Pligtafleveringen har, ud over spillefilm og kort- og dokumentarfilm, hidtil også omfattet danske reklamefilm, men praksis har været, at disse film ikke indsamles.

Efter den gældende filmlov må negativt til danske film ikke tilintetgøres, førend de vederlagsfrit har været tilbudt Det Danske Filminstitut. Formålet er at sikre muligheden for bevaring af negativt til ældre film, der findes hos private produktionsvirksomheder og filmstudier m.v., og som ikke er repræsenteret i Filminstitutets samling.

Opmærksomheden henledes på Rådets resolution af 24. november 2003 om deponering af filmiske værker i Den Europæiske Union (EF-Tidende nr. C 295 af 5. december 2003, s. 3), hvor Rådet opfordrer medlemsstaterne til »inden for rammerne af deres ansvarsområder at indføre effektive ordninger for deponering og bevaring af de filmiske værker, som er en del af deres audiovisuelle kulturarv, i deres nationale arkiver, filminstitutter eller lignende institutter, hvis sådanne ordninger ikke allerede findes«.

7.2. Udredningens anbefalinger

»Udredning om bevaring af kulturarven« anbefalede at samle al lovgivning om pligtaflevering i én lov. Det var vurderingen, at den gældende ordning for pligtaflevering af offentligt foreviste danske film ikke bør udvides til at omfatte andre film. Udredningen pegede samtidig på behovet for, at det ved en ny pligtafleveringslov understreges, at reklamefilm også er omfattet af afleveringspligten.

Udredningen var opmærksom på, at der i Danmark produceres film, som hverken fremstilles med henblik på offentlig forevisning eller spredning til bredere kredse. Det kan være private optagelser eller film, der optages til internt brug i virksomheder eller organisationer. Sådanne film afleveres jævnligt til Filminstituttet eller til andre museer og samlinger, og disse film kan have stor kulturhistorisk interesse. Det er derfor vigtigt, at bevaringsværdige film af denne karakter så vidt muligt indsamles og bevares på linje med de film, der er omfattet af pligtafleveringen. Udredningen fandt imidlertid ikke, at det vil være muligt at udstrække pligtafleveringen til sådanne film, der ikke fremvises eller distribueres offentligt.

Udredningen anbefalede endvidere, at udenlandske film, der er teksten eller på anden måde versioneret til offentlig forevisning i Danmark, ikke omfattes af afleveringspligten. Disse film deponeres ofte hos Filminstituttet efter frivillig aftale med distributørerne. Endvidere vil filmene typisk blive distribueret på dvd og video og indsamles derfor som værker, der offentliggøres ved udgivelse i eksemplarform (lovforslagets kapitel 2).

Udredningen anbefalede, at indsamlingen af afleveringspligtige film bør følge redundansprincippet og dermed fortsat bør omfatte to eksemplarer af samme film. For så vidt angår redundans ved bevaringen var udredningen opmærksom på, at princippet ikke kan realiseres ved opbevaring af de pligtafleverede eksemplarer på to adskilte lokaliteter – navnlig under hensyntagen til de særlige sikkerheds- og klimamæssige krav, der stilles til bevaring af filmmaterialer.

Det Danske Filminstitut bør ifølge udredningen fortsat have hovedansvaret for indsamling, bevaring og tilgængeliggørelse af den danske filmarv. Udredningen lagde bl.a. vægt på, at Filminstituttet har oparbejdet en betydelig ekspertise i håndtering af de særlige bevaringsproblemer, som knytter sig til filmmediet, og at der i Filminstitutets regi ved etablering af nye fysiske rammer er eller vil blive sikret bevaringsforhold, som opfylder nutidens krav til langtidsbevaring af nitrat-, acetat- og polyesterfilm.

Med hensyn til bevaring af film i digitalt format foreslog udredningen ligeledes, at ansvaret for udviklingen af den mediemæssige kompetence placeres hos Filminstituttet. Ifølge udredningen er det forventeligt, at filmproduktionen i stigende grad vil benytte digitale teknologier, og at pligtafleveret filmmateriale derfor i stigende grad vil blive digitalt. Bevaringen af dette materiale vil indgå i den fremtidige bevaringsstrategi, og Filminstituttet deltager derfor i internationale arbejdsgrupper, der har som mål at etablere og fastsætte standarder for bevaring og restaurering af digitale bærere af levende billeder.

7.3. Kulturministeriets overvejelser

Kulturministeriet kan i vid udstrækning tilslutte sig udredningens anbefalinger. Efter lovforslaget foreslås det, at kriteriet for afleveringspligten alene skal være, at filmen er produceret med henblik på offentlig forevisning og behandles som dansk efter filmlovens bestemmelser. Forslaget vil således omfatte alle danske spillefilm, kort- og dokumentarfilm samt reklamefilm.

Lovforslaget følger udredningens anbefaling om at udnytte og videreudvikle den ekspertise, som Det Danske Filminstitut har oparbejdet om bevaring af såvel traditionelle som film i digitalt format. I de udfyldende regler, der efter lovforslaget skal fastsættes i en bekendtgørelse, jf. forslagens § 20, stk. 1, vil det således blive fastsat, at Filminstituttet er pligtafleveringsinstitution for film.

Der henvises til lovforslagets § 16.

I lovforslagets § 23 følges udredningens forslag om at ophæve pligtafleveringsbestemmelserne i filmloven.

8. Lovforslagets økonomiske konsekvenser

8.1 Værker, som offentliggøres ved udgivelse i eksemplarform, jf. lovforslagets kapitel 2

Der foreslås ingen ændringer på dette område og virksomheden påregnes gennemført inden for de ressourcer, der i dag er afsat til formålet på pligtafleveringsinstitutionerne.

Forslaget vil ikke indebære ændringer med hensyn til udgiverens afholdelse af udgifter til de pligtafleverede eksemplarer.

8.2 Materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, jf. lovforslagets kapitel 3

På baggrund af anbefalingerne i »Udredning om bevaring af kulturarven« har Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket efter opdrag fra Kulturministeriet iværksat et udredningsarbejde, der redegør for de økonomiske konsekvenser af forskellige løsninger for etablering og drift af et system til bevaring af dansk materiale på internettet.

Da den valgte metode er baseret på, at Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek som udgangspunkt nedtager materiale fra internettet, vil den ikke have økonomiske konsekvenser for amter, kommuner eller erhvervsliv.

For Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek, der i samarbejde skal forestå udvikling af indsamlingsmetoder, indhentning af indsamlingsefterslæb og den løbende fremtidige drift, forventes tilsammen engangsudgifter på ca. 6,5 mio. kr. (etablering af netarkiv og udvikling af programmel) og en forøget varig driftsudgift på ca. 3,1 mio. kr. pr. år. Udgifterne afholdes inden for Kulturministeriets allerede afsatte bevillinger på finanslovsforslag 2005 til opfølgning af »Udredning om bevaring af kulturarven« jf. finanslovsaftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om bl.a. kulturbevaring af 3. november 2003 samt de til formålet afsatte bevillinger af de såkaldte UMMS-midler. UMMS-midlerne stammer fra salget af licenser til tredje generations mobilnettet og er fordelt mellem forskellige ministerier og områder ved en politisk aftale. Udgifterne fra 2009 afholdes inden for de relevante pligtafleveringsinstitutioners økonomiske ramme.

8.3 Radio- og fjernsynsprogrammer, jf. forslagens kapitel 4

Statens Mediesamling på Statsbiblioteket vil fremover have ansvaret for digital nedtagning af radio- og fjernsynsprogrammer. Med den valgte metode vil ordningen ikke have økonomiske konsekvenser for amter, kommuner eller erhvervsliv.

Med indførelse af digital nedtagning vil Danmarks Radio og TV 2 slippe for det administrative arbejde med nedpakning, forsendelse og fakturering af bånd. Dette er hidtil sket for stationernes egen regning.

For Statsbiblioteket forventes ordningen at medføre etableringsudgifter på ca. 1,7 mio. kr. og forøgede årlige driftsudgifter på ca. 2,3 mio. kr. Udgifterne afhol-

des inden for Kulturministeriets allerede afsatte bevillinger på finanslovsforslag 2005 til opfølgning af »Udredning om bevaring af kulturarven« jf. finanslovsaftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om bl.a. kulturbevaring af 3. november 2003 samt de til formålet afsatte bevillinger af UMTS-midlerne. Udgifterne fra 2009 afholdes inden for de relevante pligtafleveringsinstitutioners økonomiske ramme.

8.4 Film, som er produceret med henblik på offentlig forevisning, jf. lovforslagets kapitel 5

For så vidt angår pligtaflevering af spille- og dokumentarfilm videreføres den nuværende ordning. Virksomheden påregnes gennemført inden for de ressourcer, der i dag er afsat til formålet på pligtafleveringsinstitutionen.

Forslaget vil ikke indebære ændringer med hensyn til producentens afholdelse af udgifter til de pligtafleverede eksemplarer.

For så vidt angår film, der ikke har opnået støtte fra Det Danske Filminstitut, herunder reklamefilm bemærkes, at der vil blive lagt vægt på at minimere omkostningerne ved aflevering af disse, hvorfor det må forventes, at ordningen ikke vil medføre nævneværdige merudgifter for producenterne af de nævnte typer film.

9. Lovforslagets administrative konsekvenser m.v.

9.1 Værker, som offentliggøres ved udgivelse i eksemplarform, jf. lovforslagets kapitel 2

Der foreslås ingen ændring i forhold til den gældende lov. Lovforslaget indebærer ikke nye administrative konsekvenser.

9.2 Materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, jf. lovforslagets kapitel 3

Da den gældende pligt til anmeldelse af statiske værker på internettet ifølge lovforslaget bortfalder, lettes borgere og erhvervsliv for denne byrde. Borgere og erhvervsliv skal dog efter påkrav fra pligtafleveringsinstitutionen afgive oplysninger, der er nødvendige for adgang til materialet.

Der skal oprettes et center for elektronisk arkivering i et samarbejde mellem Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket. Formålet hermed er at sikre den fornødne koordinering af arbejdet med oprettelse og drift af netarkivet.

I forbindelse med det forberedende arbejde har bibliotekerne allerede etableret tjenester, der forestår udviklingsarbejdet.

9.3 Radio og fjernsynsprogrammer, jf. lovforslagets kapitel 4

Den hidtidige ordning er baseret på en frivillig aflevering af båndkopier. Lovforslaget indebærer, at denne aflevering erstattes af, at Statens Mediesamling, hvor det er muligt, optager programmerne direkte. Der påregnes ikke anvendelse af yderligere administrative ressourcer hertil. Danmarks Radio og TV 2 lettes for administrationen ved forsendelse af båndkopier. De afleveringspligtige skal dog efter påkrav fra pligtafleveringsinstitutionen afgive oplysninger, der er nødvendige for adgang til materialet.

9.4 Film, som er produceret med henblik på offentlig forevisning, jf. lovforslagets kap. 5

Lovforslaget indebærer ingen administrative ændringer.

10. Lovforslagets øvrige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser. Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter, bortset fra spørgsmålet om behandling af personoplysninger i forbindelse med nedtagning af materiale fra internettet. Der henvises til bemærkningerne ovenfor under pkt. 5.

11. Hørte myndigheder, institutioner og organisationer

Et lovudkast blev sendt i bred høring den 14. september 2004. En liste over høringsinstanser er optrykt som bilag 1.

12. Samlet vurdering af konsekvenser af lovforslaget

Den samlede vurdering af lovforslagets konsekvenser fremgår af skemaet nedenfor.

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen.	Merudgift for staten / pligtafleveringsinstitutionerne til etablering i 2004 og 2005: 8,2 mio. kr. Til fremtidig drift på årsbasis: 2,7 mio. kr. i 2005 (halvår) og 5,4 mio. kr. i 2006 og frem.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen.	Etablering af center for elektronisk arkivering i samarbejde ml. Statsbiblioteket og Det Kgl. Bibliotek.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	For så vidt angår radio- og tv-udsendelser bortfalder DRs og TV 2s udgifter til forsendelse af bånd.	Ingen nye konsekvenser for så vidt angår aflevering af værker i eksemplarform. Ingen konsekvenser for så vidt angår materiale fra elektroniske kommunikations- net samt radio- og tv-udsendelser. Ingen nævneværdige konsekvenser for for så vidt angår aflevering af film.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Bortfald af anmeldelsespligt for statistiske internetpublikationer.	Oplysningspligt for adgang til internetmateriale.
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget indeholder ikke miljømæssige aspekter.	
Administrative konsekvenser for borgerne	Bortfald af anmeldelsespligt for statistiske internetpublikationer.	Oplysningspligt for adgang til internetmateriale.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indebærer pligt til underretning af Europa-Kommissionen for så vidt angår personoplysninger.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 2

Til kapitel 1

Til § 1

Bestemmelsen er ny.

Den gældende pligtafleveringslov omfatter kun udgivne værker, herunder statiske værker, der udgives på internettet. Pligtaflevering af film sker i medfør af filmloven. Radio- og fjernsynsprogrammer og dynamisk materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, er i dag ikke omfattet af pligtaflevering.

Det foreslås, at alle bestemmelser om pligtaflevering samles i én lov. Der henvises til pkt. 3 i de almindelige bemærkninger.

Der foreslås ingen indholdsmæssige ændringer, når det gælder pligtaflevering af udgivne værker i eksemplarform. Der henvises til pkt. 4 i de almindelige bemærkninger.

For så vidt angår værksbegrebet bemærkes, at den gældende lovs definition i § 1, stk. 2, udgår. Denne definition havde især betydning for afgrænsningen af statistiske overfor dynamiske internetmaterialer. Med den foreslåede lovændring, jf. forslaget kapitel 3, bortfalder dette behov. Afgrænsningen af værksbegrebet antages ikke at give anledning til problemer i forhold til produkter i fastform, som fx bøger og videoudgivelser.

Til § 2

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 1, stk.

1. Der tilsigtes ingen indholdsmæssige ændringer.

Det er i den gældende lov præciseret, at afleveringspligten gælder, uanset hvilket medium der anvendes ved eksemplarfremsstillingen. Denne præcisering skønnes at være unødvendig og udgår.

Til stk. 2

Bestemmelsen sammenfatter den gældende lovs § 1, stk. 3 og 4, men begrænses i sit indhold til værker, der udgives i eksemplarform. Den nye formulering indebærer, at materiale, der offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, i det hele vil være omfattet af lovforslagets kapitel 3 (§§ 8-12).

Stk. 2, 2. pkt., om meddelelser til offentligheden om fremstilling og distribution af eksemplarer på bestilling, har betydning for såkaldt print-on-demand, publish-on-demand og lignende. Kopiering fra databaser på internettet omfattes af lovforslagets § 8. Udtrykket »udgiveren« er defineret i forslagens § 17.

Til stk. 3

Bestemmelsen er sprogligt nyformuleret, men svarer i sit indhold til den gældende lovs § 1, stk. 6. Der tilsigtes ingen indholdsmæssige ændringer.

Til stk. 4

Bestemmelsen er sprogligt forenklet. Den svarer i sit indhold til den gældende lovs § 1, stk. 7. Der tilsigtes ingen indholdsmæssige ændringer. For så vidt angår computerspil bemærkes, at disse er omfattet af afleveringspligt, idet disse betragtes som selvstændige kunstneriske frembringelser, uagtet at computerspil i ophavsretlig henseende teknisk set defineres som edb-programmer.

Til § 3

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer med en redaktionel ændring til den gældende lovs § 2, stk. 1.

Til stk. 2

Bestemmelsen er sprogligt forenklet. Den svarer til den gældende lovs § 2, stk. 2, 1. pkt.; bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt., udgår som overflødig på grund af den nye formulering. Der tilsigtes ingen indholdsmæssige ændringer, idet det dog præciseres, at adgangskoder m.v. skal afleveres efter påkrav fra pligtafleveringsinstitutionen.

Til stk. 3

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 2, stk. 4.

Til § 4

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 3.

Til stk. 2

Bestemmelsen er sprogligt forenklet. Den svarer til den gældende lovs § 3, stk. 2. Der tilsigtes ingen indholdsmæssige ændringer. Udtrykket »Udgiveren« er defineret i forslagens § 17.

Til stk. 3

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 3, stk. 3.

Til § 5

Bestemmelsen svarer med en redaktionel ændring til den gældende lovs § 4.

Til § 6

Bestemmelsen svarer med en redaktionel ændring til den gældende lovs § 5.

Til § 7

Bestemmelsen er sprogligt nyformuleret og svarer til bestemmelserne i den gældende lovs § 6, stk. 1 og 3. Bestemmelsen vedrører byrdefordelingen i forbindelse med administrationen af pligtaflevering af værker i eksemplarform. Der tilsigtes ingen ændringer i byrdefordelingen.

Pligtafleveringsinstitutionen på dette område er Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket.

Bestemmelsen i gældende lovs § 6, stk. 2, vedrørende udgifter til porto og fragt er af ordensmæssige grunde flyttet til en fællesbestemmelse i lovforslagets § 20, stk. 4.

Til kapitel 3

Kapitel 3 indeholder bestemmelser om pligtaflevering af materiale på internettet og andre elektroniske kommunikationsnet; der er tale om væsentlige udvidelser i forhold til de gældende regler. Der henvises nærmere til pkt. 5 i de almindelige bemærkninger.

Til § 8

Til stk. 1

Bestemmelsen er ny. Bestemmelsen indebærer, at alt offentliggjort dansk internetmateriale m.v. som ud-

gangspunkt fremover omfattes af pligtafleveringsordningen.

Afleveringspligten opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at rekvirere eller fremstille eksemplarer af materialet. Der gælder efter forslaget ingen pligt til at give pligtafleveringsinstitutionen meddelelse om hjemmesider m.v., men efter forslaget til § 10 skal registranten af et domænenavn efter påkrav give meddelelse om adgangskoder og lignende.

Indsamlingen vil foregå på den måde, at pligtafleveringsinstitutionen med visse mellemrum og ved anvendelse af bestemte kriterier afsøger internettet og andre elektroniske kommunikationsnet for materiale og kopierer det til arkivet. Indsamling af værkerne vil kunne foregå såvel manuelt som ved anvendelse af automatiserede procedurer, såkaldte høstere. Der henvises nærmere til bemærkningerne til lovforslagets § 10.

Nærmere bestemmelser om indsamlingen vil blive fastsat i bekendtgørelsesform i medfør af forslaget til § 8, stk. 3.

Pligtafleveringsinstitutionen på dette område vil være et netarkiv, der etableres i samarbejde mellem Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny. Bestemmelsen indebærer, at pligtafleveringsordningen omfatter »dansk materiale«, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet.

Det er ikke tilstrækkeligt at afgrænse afleveringspligten til materiale, som offentliggøres i Danmark, når alt materiale, der er beregnet for den danske offentlighed, skal være omfattet. Bestemmelsen er derfor formuleret sådan, at dansk materiale er omfattet af afleveringspligten, uanset fra hvilket land offentliggørelsen har fundet sted.

Til afgrænsning af, hvad der anses som dansk materiale, er anført følgende kriterier i forslaget til § 8, stk. 2:

- Materiale, der offentliggøres fra et domæne, der særligt er tildelt Danmark.
- Materiale, der offentliggøres fra et andet domæne og er rettet mod et publikum i Danmark.

Det er med denne afgrænsning af, hvad der er omfattet af afleveringspligten, tilsigtet at anvende samme principper, som gælder for pligtaflevering af værker i eksemplarform (jf. § 2, stk. 3) og for pligtaflevering af radio- og fjernsynsprogrammer (jf. § 13, stk. 2). Variationer i formuleringerne beror på mediernes forskellighed.

I første række anlægges et geografisk kriterium, nemlig at materialet offentliggøres fra et domæne, der særligt er tildelt Danmark. For internettets vedkommende drejer det sig om .dk-domæner.

Er der tale om andre domæner, omfatter pligtafleveringsordningen alene materiale, som er rettet mod et publikum i Danmark.

Ved bedømmelsen af, om materialet er rettet mod et publikum i Danmark, vil man først og fremmest lægge vægt på sproget, dvs. om materialet er formuleret på dansk. Men også andre forhold vil kunne indgå i vurderingen af, om materialet er beregnet for et dansk publikum, herunder navnlig om registranten af et domænenavn har fast bopæl i Danmark (fx danske virksomheders internethjemmesider på .com-adresser), om materialet vedrører danske forhold, om ophavsmanden er dansk statsborger, eller om de udøvende kunstnere er danske. Ved fastlæggelsen af, om materialet er rettet mod et publikum i Danmark, skal der anlægges en samlet vurdering af de ovennævnte kriterier.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ny.

I en bekendtgørelse vil der blive fastsat bestemmelser om afgrænsning af afleveringspligten efter stk. 1 og 2. Der henvises nærmere til pkt. 5 i de almindelige bemærkninger om indsamlingsstrategier m.v.

Til § 9

Bestemmelsen er ny. Det foreslås, at det som hovedregel er registranten af domænenavnet – typisk indehaveren af den pågældende internethjemmeside – der skal anses som afleveringspligtig og derfor er ansvarlig for at give meddelelser om adgangskoder m.v. efter forslaget til § 10.

For så vidt angår spørgsmål om adgang til domæner bemærkes, at et domæne er et adresseområde, som via computer er koblet til det elektroniske netværk, og som giver adgang til netsteder på det givne adresseområde. Netsteder er steder hvor hjemmesider og andre værker offentliggøres, således at der er adgang til dem ved hjælp af elektroniske netværk.

Udtrykket »udgiveren« i 2. pkt. er defineret i forslagets § 17.

Til § 10

Bestemmelsen er ny.

Den forpligtelse, som bestemmelsen omfatter, svarer til den forpligtelse, som efter gældende lov § 2, stk. 3, vedrører udgivere af såkaldt statiske netpublikationer.

Registranten af et domænenavn, dvs. den registrerede bruger af det adresseområde, som via en computer er koblet til det elektroniske netværk, og som giver adgang til netsteder på det givne adresseområde, er efter forslaget forpligtet til at udlevere de oplysninger, der er nødvendige for at pligtafleveringsinstitutionen kan foretage en høstning af domænet. Registranten eller udgiveren skal ligeledes efter påkrav give pligtafleveringsinstitutionen de adgangskoder og andre oplysninger, der måtte være nødvendige, for at institutionen kan få adgang til værkerne. Den afleveringspligtige kan kræve, at adgangskoder og lignende ikke meddeles til udenforstående.

Vedrørende den praktiske gennemførelse heraf har Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket oplyst følgende:

»I forbindelse med håndtering af adgangskoder forventes det, at der etableres en sikker netside, hvor man kan angive de nødvendige oplysninger - typisk et brugernavn, et password samt en URL til en login-side. Visse former for adgangskontrol (HTML-form-baseret) kræver yderligere informationer (parameternavne); disse vil pligtafleveringsinstitutionen typisk kunne finde på den angivne login-side, således at der normalt ikke vil være behov for yderligere oplysninger fra den afleveringspligtige. Den afleveringspligtige har mulighed for på eget initiativ at registrere sit netsted på denne side. Hvis der i forbindelse med en indsamling opdages netsteder med adgangsbeskyttelse, som endnu ikke er registrerede, vil pligtafleveringsinstitutionen, i det omfang det er praktisk muligt, kontakte den afleveringspligtige for at få de nødvendige adgangsoplysninger.

I øjeblikket er det ikke almindeligt at kræve, at brugere på internettet skifter adgangskoder med regelmæssige mellemrum. Skulle dette ændre sig, vil pligtafleveringsinstitutionen tilpasse håndteringen af adgangskoder, således at denne regelmæssige ændring foretages automatisk af pligtafleveringsinstitutionen.

Nogle netsteder benytter brugernavne og passwords til at personalisere netsiderne for den enkelte bruger. Såfremt man kan få adgang til det samme materiale uden angivelse af password og brugernavn, er det ikke nødvendigt for netstedet at aflevere disse oplysninger.

Det forventes ikke, at der i forbindelse med tværnsnitshøstninger generelt bliver behov for yderligere informationer fra de enkelte netsteder.

Nogle netsteder anvender forskellige metoder til kopibeskyttelse af dele af materialet. Såfremt det vurderes, at det vil være væsentligt at indsamle dette materiale, vil pligtafleveringsinstitutionen i et samarbejde med den afleveringspligtige aftale, hvorledes man

med mindst mulig gene for den afleveringspligtige indsamler sådant materiale. Dette kunne fx foregå ved, at dele af materialet afleveres særskilt uden kopibeskyttelse. Såfremt den afleveringspligtige ikke er i besiddelse af de nødvendige tekniske kompetencer, vil pligtafleveringsinstitutionen stille disse til rådighed.

I forbindelse med den selektive høstning er det væsentligt, at de udvalgte netsteder arkiveres så komplet som muligt. Pligtafleveringsinstitutionen vil efter en gennemgang af de udvalgte netsteder kontakte de producenter, hvis netsteder indeholder hindringer for indsamlingen. Det skal i samarbejde med producenterne aftales, hvorledes denne adgang kan etableres mest hensigtsmæssigt for både producent og arkiv. For hovedparten af de udvalgte netsteder forventes samme metode som til tværnsnitshøstningen at kunne anvendes.

I nogle tilfælde kan implementering af fx en IP-baseret adgang måske være at foretrække både for producent og arkiv. For materiale, der umiddelbart er beskyttet på anden måde end login-adgangsbegrænsning (fx streamet lyd / video), kan der blive tale om at arkivere materialet via andre protokoller (fx ftp).«

Ministeriet finder, at de her beskrevne procedurer som udgangspunkt bør lægges til grund for pligtafleveringsinstitutionernes videre arbejde. Ministeriet forventer i øvrigt, at procedurerne tilpasses i takt med den teknologiske udvikling, således at opgaven bliver så lidt byrdefuld for de afleveringspligtige, som det til enhver tid er muligt.

I forbindelse med høring har Videnskabsministeriet henledt opmærksomheden på, at man kan udnytte det offentlige net som et intranet, dvs. som et internt netværk, ved ikke at offentliggøre adressen (domænavnet). Fx kan det ske i forbindelse med et større forskningsprojekt, at en forsker eller en forskergruppe opretter en hjemmeside, hvor forskeren inden endelig publicering af sit forskningsresultat - og med henblik på faglig sparring - kan fremlægge fx resuméer for en begrænset kreds af forskere. Mere traditionelt kunne en sådan foreløbig præsentation af resuméer foregå for andre forskere på en lukket konference.

For så vidt man benytter i princippet offentligt tilgængelige netsteder til formålet vil sådanne netsteder blive omfattet af tværnsnitshøstningen og arkiveret. Der vil i så fald også efterfølgende kunne gives adgang til dem efter de herom gældende regler. I sådanne tilfælde, hvor materialet ikke ønskes spredt blandt almenheden - og altså ikke kan betragtes som offentliggjort - må registranten derfor beskytte netstedet

med adgangskoder, hvis man vil undgå høstning og udelukke muligheden for offentlig adgang.

Ministeriet finder det vigtigt, at det sikres, at materiale, som ikke kan betragtes som offentliggjort, så vidt muligt heller ikke indsamles. Der vil derfor i bekendtgørelsen, jf. § 8, stk. 3, og § 20, blive fastsat retningslinjer for indsamlingen, således at det bliver muligt at angive, om materiale, der er beskyttet med adgangskoder, er offentliggjort eller ej. Såfremt materialet angives ikke at være offentliggjort, fritages registranten for at oplyse adgangskoder til materialet.

Der er på internettet en de facto standard for, hvordan et netsted kan bede høstere om at overspringe dele af dets materialer. Denne standard, der kaldes »robots.txt«, benyttes sædvanligvis til at sikre, at søgemaskinernes høstere ikke overbelaster netstedet ved at gennemløbe materiale, der alligevel ikke vil være af interesse for dem. Den almindelige etikette er derfor også at følge anvisningerne i robots.txt. Når det gælder materiale, der er omfattet af afleveringspligten, findes det ikke acceptabelt, at høsteren overspringer dette, og den benyttede høster må derfor ikke følge eventuelle anvisninger. Pligtafleveringsinstitutionen vil i overensstemmelse hermed ignorere gældende normer for undladelse af høstning, som fx robots.txt.

Hvis udgiveren af et givet netsted er uvillig til at tildele pligtafleveringsinstitutionen at indsamle, er det teknisk muligt at modificere netstedet således, at pligtafleveringsinstitutionens høster formentlig adgang dertil. En sådan modifikation ændrer ikke nødvendigvis ved den almindelige tilgængelighed af netstedet. Det er også muligt at stille den maskinelle høstning særlige, tekniske hindringer i vejen. Problemet med eventuelle afvisninger eller forhindringer skærpes af, at det i praksis er særdeles vanskeligt og ressourcekrævende at konstatere, om et netsted har iværksat sådanne foranstaltninger.

Afvisninger af og forhindringer for høsteren eller undladelse af at give nødvendige oplysninger, falder ind under lovens strafbestemmelser, jf. forslaget til § 21.

Til § 11

Bestemmelsen er ny.

For så vidt angår domæner, der særligt er tildelt Danmark, er situationen i dag den, at det er selskabet DK-Hostmaster A/S, der på vegne af Dansk Internet Forum (DIFO) administrerer .dk. Mange danske virksomheder benytter ikke .dk, men forskellige udenlandske netjenester. Disse virksomheder kan identificeres ved hjælp af Det Centrale Virksomhedsregister. Ifølge bekendtgørelse nr. 811 af 17. august 2000 om

Det Centrale Virksomhedsregister kan registret meddele oplysninger om enkelte enheder, om grupper af enheder og om samtlige enheder optaget i registret. Oplysninger fra registret kan leveres eksempelvis på lister, etiketter, disketter, cd-rom og magnetbånd samt via internet og e-post.

Forslaget til § 11 forpligter administratoren af domæner, der særligt tildeles Danmark, til efter påkrav fra en pligtafleveringsinstitution at aflevere dels en liste over de domæner, som administratoren administrerer, og oplysninger om registranter under de pågældende domæner (i dag findes oplysninger om registranterne i den såkaldte whois-database).

Listen med oplysninger om registranter under fx .dk i den såkaldte whois-database kan indeholde oplysninger, som i henhold til anden lovgivning kan fritages fra offentliggørelse. DIFO/DK Hostmaster har oplyst, at oplysninger, der kan fritages fra offentliggørelse, er særligt mærket, hvorfor det kan sikres, at de ikke udleveres til pligtafleveringsinstitutionen.

Den forskning, der indsamlede internetmateriale vil kunne være genstand for, kan imidlertid nødvendiggøre, at det bliver muligt at identificere registranten af et givet domænenavn.

På den baggrund finder ministeriet det rigtigst, at den del af listen over registranter, som i henhold til anden lovgivning kan fritages fra offentliggørelse, afleveres til pligtafleveringsinstitutionen, men at oplysningerne holdes utilgængelige, og at der i bekendtgørelsen, jf. § 19, stk. 4, efter indhentet udtalelse fra Datatilsynet udarbejdes retningslinjer for adgangen til oplysningerne i henhold til lovforslagets § 19, stk. 3. 3.pkt.

Til § 12

Bestemmelsen er ny. I lighed med, hvad der foreslås med hensyn til optagelse af radio- og tv-programmer (forslagets § 15), går forslaget ud på, at udgifterne i forbindelse med høstning m.v. af internetmateriale afholdes af pligtafleveringsinstitutionen.

Til kapitel 4

Lovforslagets kapitel indeholder nye bestemmelser om pligtaflevering af radio- og fjernsynsprogrammer. Der henvises til pkt. 6 i de almindelige bemærkninger.

Til § 13

Til stk. 1

Bestemmelsen er ny.

Det fremgår af forslaget § 13, stk. 1, at danske radio- og fjernsynsprogrammer er afleveringspligtige, og at afleveringspligten opfyldes ved, at pligtafleve-

ringsinstitutionen har adgang til at optage programmerne. Der vil således som hovedregel ikke være tale om, at radio- og fjernsynsforetagenderne skal aflevere optagelser af de af afleveringspligten omfattede radio- og fjernsynsprogrammer.

For så vidt angår optagelser af lokale radio- og fjernsynsstationers programmer kan det imidlertid af geografiske grunde være umuligt for Statens Mediesamling at optage programmerne direkte. For disse programmernes vedkommende foreslås der en selektiv indsamling (1 uge om året), hvorfor en optagelse på Mediesamlingens vegne og aflevering af optagelser på et fysisk medie kan blive påkrævet af økonomiske grunde. Omkostningerne ved etablering af faciliteter til direkte optagelse ved Statens Mediesamling vil ikke kunne stå i et rimeligt forhold til antallet af optagne programmer.

Til stk. 2

Forslagets § 13, stk. 2, indeholder en afgrænsning af, hvornår et radio- eller fjernsynsprogram anses for at være dansk, nemlig når det udsendes af et radio- eller fjernsynsforetagende, der er omfattet af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, eller det udsendes af et radio- eller fjernsynsforetagende hjemmehørende uden for Danmark, og hvor programvirksomheden er rettet til publikum i Danmark.

Ved den foreslåede afgrænsning sikres, at ikke kun radio- og fjernsynsprogrammer fra programforetagender, som er hjemmehørende i Danmark, omfattes af pligtafleveringsordningen, men at ordningen principielt omfatter alle danske programmer.

Til stk. 3

Det fremgår af forslaget til § 13, stk. 3, at kulturministeren fastsætter nærmere bestemmelser om afgrænsningen af afleveringspligten efter stk. 1 og 2.

Det er hensigten at fastsætte disse regler i bekendtgørelsesform. Det vil blive fastsat, at den i § 13 nævnte pligtafleveringsinstitution for så vidt angår radio-

og tv-udsendelser er Statens Mediesamling på Statsbiblioteket.

Med hensyn til omfanget af aflevering er det hensigten at fastsætte regler med udgangspunkt i følgende betragtninger:

For så vidt angår landsdækkende radio- og fjernsynsprogrammer bør afleveringspligten kun gøres gældende i fuldt omfang, når der er tale om landsdækkende radio- og fjernsynsstationer med en væsentlig egenproduktion. Med landsdækkende radio- og fjernsynsstationer menes radio- og fjernsynsstationer, hvis målgruppe er befolkningen i hele landet, uanset om man i enkelte områder eller regioner af tekniske grunde ikke er i stand til at modtage programmerne.

Herved vil radio- og fjernsynsstationer, der stort set udelukkende udsender allerede udgivet musik og programindhold af udenlandsk oprindelse, fx udenlandske biografier og tv-serier, ikke blive omfattet af den fulde indsamling. Kulturministeriet finder, at disse stationers programmer kun bør indsamles selektivt med henblik på etablering af et repræsentativt udvalg af programmer til forskningsformål. Det er derfor hensigten at fastsætte, at der for disse stationers programmer skal indsamles én uges programmer om året.

Angående regionale radio- og fjernsynsprogrammer er det hensigten at fastsætte, at disse skal indsamles selektivt og således, at der kun fuldt ud indsamles 3 regionale radio- og fjernsynskanaler – fra henholdsvis hovedstadsområdet, en større provinsby og en landregion.

Vedrørende de lokale radio- og fjernsynsstationers programmer er det hensigten at fastsætte, at der blandt disse stationer skal indsamles repræsentative eksemplarsamlinger én uge om året.

Endelig er det hensigten at fastsætte, at betalingsfjernsyn (pay per view), biografkanaler og musikkanalers programmer skal indsamles efter påkrav.

Efter drøftelse med Statens Mediesamling er det tanken, at følgende danske radio- og tv-udsendelser skal optages af Mediesamlingen:

Fuld dækning	Selektiv dækning (1 uge pr. år)
<p>TV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DR1 • DR2 • TV 2 / Danmark • TV 2 Zulu • TV 2 Charlie • DK4 • Regionale TV 2-virksomheder: <ul style="list-style-type: none"> • TV 2 Lorry (hovedstad) • TV 2 Østjylland (provinsby) • TV 2 Syd (landregion) 	<p>TV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TV3 • TV3+ • Kanal 5 • TVDanmark • Øvrige regionale TV 2-virksomheder • Alle lokal-tv-stationer
<p>Radio:</p> <ul style="list-style-type: none"> • P1 • P2 • P3 • P4 • DR Klassisk • Radio 2 • Sky Radio • Nyhedsradioen 24-7 • Regionalradioer – DR: <ul style="list-style-type: none"> • Københavns Radio (hovedstad) • Østjyllands Radio (større provinsby) • Radio Syd (landområde) 	<p>Radio:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voice of Scandinavia • Voice Pop • Radio 100 FM (Talpa) • Øvrige DR-regionalradioer • Alle lokalradiostationer

Det bemærkes endvidere, at der – i lyset af udviklingen i radio- og fjernsynsforbruget i Danmark – kan ske ændringer i oversigten over, hvilke radio- og tv-udsendelser der skal optages, herunder om der skal ske fuld eller delvis optagelsesdækning. Sådanne ændringer som følge af tilkomst af nye stationer og lukning af eksisterende bør ikke kræve løbende tilpasning af bekendtgørelsen. Statens Mediesamling vil således kunne optage programmer fra nye radio- og fjernsynsstationer på grundlag af principperne i bekendtgørelsen efter drøftelse med ministeriet.

Til § 14

Bestemmelsen er ny.

Det fremgår af lovforslagets § 14, at de afleveringspligtige radio- og fjernsynsforetagender skal efter på-

krav give pligtafleveringsinstitutionen meddelelse om adgangskoder m.v., der er nødvendige for at få adgang til programmet, fremstille eksemplarer af programmet og gøre programmet tilgængeligt for almenheden.

På tv-området vil dette i praksis betyde, at Statens Mediesamling skal have adgang til de nødvendige dekoderkort for at kunne modtage og optage programmer, som udsendes i krypteret form, og som mediesamlingen skal optage i henhold til de regler, der er fastsat i medfør af § 13, stk. 3.

Bestemmelsen svarer til lovforslagets § 10 vedrørende værker, der offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Til § 15

Bestemmelsen er ny.

Det fremgår af lovforslagets § 15, at udgifter i forbindelse med optagelse af de af ordningen omfattede radio- og fjernsynsprogrammer afholdes af pligtafleveringsinstitutionen. Hermed videreføres princippet i de gældende aftaler med DR og TV 2/DANMARK A/S om aflevering af bånd til Statens Mediesamling.

Til kapitel 5

Lovforslagets kapitel 5 indeholder nye bestemmelser om pligtaflevering af film. Der henvises til pkt. 7 i de almindelige bemærkninger.

Til § 16

Til stk. 1

Bestemmelsen er en omskrivning af den gældende filmlovs bestemmelser om afleveringspligten for danske film med tilhørende materialer.

Efter lovforslaget gælder afleveringspligten for danske film. Dette udtryk skal ifølge stk. 1, 2. pkt., forstås i overensstemmelse med filmloven. Herefter omfattes alle film, der har dansk producent, og som enten er indspillet på dansk eller rummer en særlig kunstnerisk eller teknisk indsats, som medvirker til fremme af filmkunst og filmkultur i Danmark.

Ved en dansk producent forstås efter filmloven en person med dansk statsborgerskab eller bopæl i Danmark; danske selskaber eller filialer af udenlandske selskaber, der er registreret i Danmark; en statslig eller kommunal institution samt fonde og foreninger, hvor direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne har dansk statsborgerskab eller bopæl i Danmark.

Endvidere er internationale koproduktioner med dansk deltagelse omfattet af filmloven i det omfang, der er et rimeligt forhold mellem den danske og den udenlandske økonomiske indflydelse på produktionen og mellem indsatsen fra hver side i kunstnerisk eller i teknisk henseende.

Kriteriet om, at filmen skal behandles som dansk efter filmlovens bestemmelser, betyder endvidere, at udenlandske film, der er teksten eller på anden måde versioneret til offentlig forevisning i Danmark, ikke er omfattet af afleveringspligten.

Indsamling og bevaring af de øvrige udenlandske film, der kan have dansk deltagelse, men som ikke behandles som danske film efter filmloven, må som udgangspunkt forudsættes at ske i oprindelseslandet. Der vil typisk være tale om udenlandske film med deltagelse af fx danske skuespillere, instruktører eller fil-

marbejdere, men som ikke har finansiel eller anden produktionsmæssig deltagelse fra dansk side.

Afleveringspligten vil omfatte såvel foreviste film som film, der ikke har været forevist, men som blev produceret med henblik herpå. Ved offentlig forevisning forstås i denne sammenhæng, at filmen er tiltænkt forevisning for en forsamling på i størrelsesordenen 50 personer på én gang.

Film, der alene er produceret med henblik på spredning i eksemplarform til salg og udleje eller til udlån på bibliotekerne, er omfattet af lovforslagets kapitel 2 om værker, som offentliggøres ved udgivelse i eksemplarform. Såfremt filmen har opnået støtte fra Filminstituttet, uanset støttens karakter, vil filmen ifølge støttevilkårene skulle afleveres efter de samme retningslinjer, som gælder for film, der er produceret med henblik på offentlig forevisning.

Efter lovforslaget omfatter afleveringspligten to eksemplarer med tilhørende reklamemateriale. I henhold til lovforslagets § 20 vil det i bekendtgørelsesform blive fastsat som hovedregel, at afleveringspligten lige som i den gældende ordning omfatter filmens sikringsmateriale samt en brugt kopi senest to år efter første offentlige forevisning i Danmark. Der henvises til pkt. 7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Under hensyn til at minimere omkostningerne ved afleveringen af reklamefilm samt andre film, der ikke har modtaget støtte fra Det Danske Filminstitut, vil afleveringsformen kunne afvige fra hovedreglen. Der vil endvidere være afvigelse for internationale koproduktioner m.v. og for film i digitalt format. Regler herom fastsættes i bekendtgørelse, der udstedes i henhold til § 20, stk. 1.

Filmens reklamemateriale omfatter fx stillbilleder, trailers og plakater.

Til stk. 2

Lovforslagets § 16, stk. 2, viderefører filmlovens bestemmelse om, at negativer til danske film ikke må destrueres, før de vederlagsfrit har været tilbudt en pligtafleveringsinstitution (Filminstituttet). Selv om der med bestemmelsen ikke etableres en egentlig pligtaflevering, foreslås den flyttet til den ny pligtafleveringslov, der hermed regulerer alle forhold vedrørende statens indsamling af filmrøven.

Til stk. 3

Lovforslagets § 16, stk. 3, er ny. Det præciseres, at udgifter til fremstilling af de pligtafleverede eksemplarer afholdes af producenten. Der vil blive fastsat regler om tilfælde, hvor der kan ydes hel eller delvis godtgørelse for produktionsomkostningerne. En eventuel godtgørelse vil ske med udgangspunkt i de

faktiske omkostninger, der er forbundet med fremstilling af eksemplarer af materialer, der særskilt er fremstillet med henblik på aflevering – og vil derfor afhænge af den detaljerede regelfastsættelse om afleveringsformen og begrænsninger i afleveringspligten efter lovforslagets § 20.

Som udgangspunkt sker der ikke ændringer i forhold til den gældende ordning. Den gældende filmlov bemyndiger kulturministeren til at fastsætte nærmere regler om, i hvilke tilfælde Filminstituttet kan yde hel eller delvis godtgørelse af udgifter forbundet med afleveringen. Denne bemyndigelse har ikke været udnyttet. Det har således været praksis, at der ikke ydes godtgørelse for afleveringen.

En overvejende del af danske spillefilm og kort- og dokumentarfilm får en eller anden form for støtte fra Filminstituttet. Det vil være et vilkår for Filminstituttets støtte til danske film, at producenten uanset støtens karakter afleverer filmen uden godtgørelse til Filminstituttet efter den nævnte hovedregel for afleveringsformen.

Udgifter til fremstilling af eksemplarer til pligtaflevering af film, der ikke har fået støtte, forventes at være minimale. Med hensyn til reklamefilm forventer Filminstituttet at etablere en ny digitalt baseret afleveringsform for afleveringen med henblik på, at afleveringsforpligtelsen bliver så lidt byrdefuld som muligt for reklamefilmsproducenterne. For så vidt angår det relativt lille antal spillefilm og kort- og dokumentarfilm, der ikke har fået støtte fra Filminstituttet, er det instituttets vurdering, at det vil være forsvarligt, at pligtafleveringen omfatter filmkopier, der kan have været anvendt til offentlig forevisning.

Til kapitel 6

Lovforslagets kapitel 6 indeholder en række fælles bestemmelser for de pligtafleveringsmaterialer, der omfattes af henholdsvis kapitel 2, 3, 4 og 5. Der er i hovedsagen tale om bestemmelser, som også findes i den gældende pligtafleveringslov.

Til § 17

I den gældende lovs § 3, stk. 2, 2.pkt., er udgiveren defineret som den, der foranstalter spredning af værkerne. I den nye formulering er udgiver defineret på samme måde som i medieansvarslovens § 2, stk. 1: den, for hvis regning materiale udgives. I praksis har den ændrede definition kun begrænset betydning. Udgiveren er ofte identisk med forlæggeren, pladeselskabet osv.

Til § 18

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 7.

Til § 19

Til stk. 1

Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 8, stk. 1. Da forslaget til pligtafleveringslov også omfatter materiale, der ikke udgives i eksemplarform, præciseres det, at bestemmelsen kun vedrører de eksemplarer, der afleveres i henhold til kapitel 2.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny.

Lovforslagets kapitel 3-5 vedrører materialer, der offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, radio- og fjernsynsprogrammer samt film. Bevaringsforholdene for disse materialer vil være forskellige, men hvad angår bevaringssikkerheden er strategien baseret på geografisk og mediemæssig redundans. Det betyder, at der ligesom ved trykt materiale afleveres i to eksemplarer, der opbevares på om muligt to forskellige geografiske lokaliteter, og om muligt på forskellige medier eller i forskellige formater.

Til stk. 3 og stk. 4

Bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., hvorefter pligtafleveret materiale indgår i institutionernes samlinger, svarer til § 8, stk. 2, i den gældende lov.

Forslaget til stk. 3, 2. pkt., præciserer, at pligtafleveringsinstitutionerne må kopiere materialet som led i indsamling og bevaring. Det kan fx dreje sig om optagelse af radio- og fjernsynsprogrammer. Den ophavsretlige hjemmel til kopieringen findes i det samtidigt fremsatte lovforslag om ændring af ophavsretsloven, hvor det i § 16, stk. 5, bestemmes, at ophavsretten ikke er til hinder for kopiering i overensstemmelse med pligtafleveringsloven.

For så vidt adgangen til det pligtafleverede materiale ikke er begrænset i medfør af anden lovgivning – fx straffeloven eller persondataloven (jf. de almindelige bemærkninger til pkt. 5.5.5) – må institutionerne gøre det tilgængeligt for almenheden i henhold til ophavsretsloven, jf. forslaget til stk. 3, 3. pkt., som delvis svarer til § 8, stk. 2, i den gældende pligtafleveringslov. Adgangen vedrører såvel materiale, som er afleveret, som materiale, der er kopieret. Der henvises til forslaget til § 16, stk. 6, og § 16 a, stk. 2 og 3, i det samtidigt fremsatte lovforslag om ændring af ophavsretsloven.

For så vidt angår film, der støttes af Det Danske Filminstitut, kan instituttet fastsætte, at støttede film

F. t. l. om pligtaflevering

kan vises for et betalende publikum i instituttets biograf. Denne praksis opretholdes.

Det må forudses, at der i det indsamlede materiale, der er offentliggjort i elektroniske kommunikationsnet, vil kunne forekomme ulovligt materiale. Der vil derfor skulle udarbejdes retningslinjer for, hvordan man skal forholde sig, når sådant materiale opdages.

Udgangspunktet for ministeriets overvejelser herom er, at materialet ikke slettes, men at adgangen til det blokeres. Der henvises til pkt. 5 i de almindelige bemærkninger.

For så vidt angår personoplysninger vil der ved den nærmere udformning af den bekendtgørelse, der gives bemyndigelse til i lovforslagets § 19, stk. 4, og som vil blive udformet efter indhentning af udtalelse fra Datatilsynet, jf. persondatalovens § 57, skulle tages stilling til forhold af betydning ved behandling af personoplysninger. Der henvises til pkt. 5 i de almindelige bemærkninger.

Til § 20

Bemyndigelsesbestemmelserne i stk. 1-3 svarer i hovedsagen til § 9 i den gældende pligtafleveringslov. Stk. 4 svarer til § 6, stk. 2, i den gældende lov.

Til § 21

Forslaget til § 21 indeholder bestemmelser om straf for overtrædelser af loven, bl.a. manglende iagttagelse

af afleveringspligt og manglende efterkommelse af påkrav. Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den gældende lovs § 10.

Til § 22

Forslaget til § 22 indeholder ikrafttrædelsesbestemmelser. Det foreslås, at den nye pligtafleveringslov træder i kraft den 1. juli 2005.

Til § 23

Forslaget om at ophæve filmlovens §§ 12 og 14-16 er en konsekvens af, at reglerne om pligtaflevering af film foreslås overflyttet fra filmloven til pligtafleveringsloven. Der henvises til pkt. 7 i de almindelige bemærkninger.

Til § 24

Forslaget om at ophæve § 89 i radio- og fjernsynsloven er en konsekvens af, at reglerne om pligtaflevering af radio- og fjernsynsprogrammer foreslås udtømmende reguleret i pligtafleveringsloven. Der henvises til pkt. 6 i de almindelige bemærkninger.

Til § 25

I lighed med den gældende pligtafleveringslov bør den nye lov ikke gælde for Færøerne og Grønland, da pligtaflevering er henholdsvis et særanliggende og et hjemmestyreanliggende.

Høringsinstanser

Adjunkt Hanne Kirk Deichmann, Advokatrådet, Akademiet for de Skønne Kunster, Akademiet for de tekniske Videnskaber, Amdtsrådsforeningen i Danmark, Antipiratgruppen, Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, Arkitektforbundet, Beskæftigelsesministeriet, Bibliotekarforbundet, Bibliotekslederforeningen, Biblioteksstyrelsen, Billedkunstneres Forbund, Boligselskabernes Landsforening, Brancheorganisationen for Undervisningsmidler, Brancheorganisationen Forbrugerelektronik, Business Software Alliance, Canal Digital, Copy-Dan, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Biblioteksskole, Danmarks Blindebibliotek, Danmarks Forskningsbiblioteksforening, Danmarks Idræts-Forbund, Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Artist Forbund, Dansk BiblioteksCenter, Dansk Blindesamfund, Dansk Fagpresse, Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Firmaidrætsforbund, Dansk Folkemindesamling, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri, Dansk Forfatterforening, Dansk Fotografisk Forening, Dansk Galleri Sømmenslutning, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Journalistforbund, Dansk Kapelmesterforening, Dansk Kommunikationsforening, Dansk Komponistforening, Dansk Kulturhistorisk Museumsforening, Dansk Kunstnerråd, Dansk Magasinpresses Ud giverforening, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Musikbiblioteksforening, Dansk Musiker Forbund, Dansk Musikforlæggerforening, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Solist-Forbund, Danske Billedautorer, Danske Billedkunstneres Fagforening, Danske Dagblades Forening, Danske Dramatikeres Forbund, Danske Filminstruktører, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Jazz-, Beat- og Folkemusikautorer, Danske Kunsthåndværkere, Danske Mediers Forum, Danske Populærautorer, Danske Reklamebureauers Brancheorganisation, Danske Skønlitterære Forfattere, Danske Teatres Fællesorganisation, Danske Tegneserieskabere, Danske Uafhængige Pladeselskaber, Datatilsynet, DDJO, De Samvirkende Invalideorganisationer, Den danske Boghandlerforening, Den danske Forlæggerforening, Den Kristne Producent Komite, Det Centrale Handicapråd, Det danske Akademi, Det Danske Filminstitut, Det Kgl. Bibliotek, Det Kgl. Teater, DIFO, Digital Forbruger Danmark, Direktoratet for Kriminalforsorgen, DK Hostmaster A/S, DK 4, Docent Thomas Riis, Domstolsstyrelsen, DR, Døvefilm Video, FDM (Foreningen af Danske Internetmedier), Film- og TV-arbejderforeningen, FILMRET, Finansministeriet, Finansrådet, Fonden for Aktive Blinde, Forbrugerrådet, Forenede Danske Antenneanlæg, Foreningen af Arbejderbevægelsens Medievirksomheder, Foreningen af Auktionsledere i Danmark, Foreningen af Billedmedieoversættere, Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter, Foreningen af Danske Kunstmuseer, Foreningen af Danske Naturhistoriske Museer, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Foreningen af Filmudlejere i Danmark, Foreningen af Kommercielle Lokalradio og TV-stationer, Foreningen af Videogramdistributører i Danmark, Foreningen Danske Designere, Foreningen for Dansk Internet Handel, Forskningsbibliotekernes Chefkollegium, Forsvarsministeriet, Frederiksberg Kommune, Fællesrådet for Autorer, Fællesrådet for Udøvende Kunstnere, Færøernes Hjemmestyre, Grafisk Arbejdsgiverforening, Gramex, Grønlands Hjemmestyre, HK, HORESTA, HTS-I, Håndværksrådet, IFPI Danmark, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, IT-Brancheorganisationen, ITEK, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, KODA, Kommunernes Landsforening, Kommunernes Skolebiblioteksforening, Konkurrence Rådet, Kræftens Bekæmpelse, Kulturarvsstyrelsen, Kulturministeriets Rektor – KUR, Kunsthandlerforeningen, Kunstrådet, Københavns Kommune, Landsforeningen til bevaring af fotografier og film, Landsorganisationen i Danmark, Lektor Morten Rosenmeier, Lægemedielandsindustri foreningen, Miljøministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Multi Medie Foreningen, Nordisk Copyright Bureau, Ophavsretligt Forum, Ophavsretslicensnævnet, Ordblinde/Dysleksiforeningen, Patent- og Varemærkestyrelsen, Phonofile, Praktiserende Arkitekters Råd, Producentforeningen, Professor Jens Schovsbo,

Professor Mads Bryde Andersen, Professor Palle Bo Madsen, Professor Peter Blume, PROSA, Radio 2, Rektorkollegiet, RettighedsAlliancen, Rigsarkivet, Rigsrevisionen, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Sammenslutningen af Lokalarkiver, Sammenslutningen af lokale radio- og tv-stationer i Danmark Samrådet for Ophavsret, Skatteministeriet, SKY Radio, SMID (Sammenslutningen af Medieforskere I Danmark), Socialministeriet, Solistforeningen af 1921, Speaker- og Indlæserforeningen, Statens Kunstfond, Statens Museum for Kunst, Statsbiblioteket, Statsministeriet, STOP I/S, TDC, Teaterteknikerforbundet, Tegnerne/Tegnerforbundet af 1919, Teknologirådet, Trafikministeriet, TV 2/DANMARK, TV 3, TvDanmark, UBOD, UBVA, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Viasat, Videnskabsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet

Til lovforslag nr. L 77. Skriftlig fremsættelse (4. november 2004)

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om pligtaflevering
(Lovforslag nr. L 77).

Lovforslaget, der skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte forslag til ændring af ophavsretsloven, er baseret på anbefalingerne i ”Udredning om bevaring af kulturarven” (Kulturministeriet, 2003) om udvidelse af pligtafleveringsordningen for så vidt angår den elektroniske kulturarv. I udredningen påpeges et behov for handling i relation til denne del af kulturarven, som hidtil kun er blevet indsamlet i begrænset omfang.

Lovforslaget rummer fire hovedområder: pligtaflevering af værker udgivet i eksemplarform, af materiale offentliggjort i elektroniske kommunikationsnet, af radio- og fjernsynsprogrammer og af film produceret med henblik på offentlig fremvisning. Det er et væsentligt formål med forslaget at skabe overensstemmelse med den teknologiske udvikling på kulturområdet og at samle lovgivningen om pligtaflevering i én lov.

For værker offentliggjort i eksemplarform, dvs. bøger, musikudgivelser m.v., indebærer forslaget ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til den gældende pligtafleveringsordning, der har fungeret tilfredsstillende med aflevering af værker til Det Kgl. Bibliotek og Statsbiblioteket.

Det er især vedrørende indsamling, bevaring og tilgængeliggørelse af *materiale offentliggjort i elektroniske kommunikationsnet*, at lovforslaget indeholder afgørende nyt. Udgangspunktet er, at alt offentliggjort, dansk materiale fra internettet fremover er afleveringspligtigt. På grund af materialets omfang og karakter vil der skulle ske en nærmere afgrænsning af, hvad der skal

indsamles, og det foreslås, at dette sker administrativt i lys af den teknologiske udvikling. Afleveringspligten opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at rekvirere eller fremstille kopier af materialet. Metoden vil primært være såkaldt høstning, som er en delvis automatiseret proces, der nedtager materiale fra internettet. Det er planen, at Det Kgl. Bibliotek og Statsbiblioteket i samarbejde skal virke som pligtafleveringsinstitution for internetmaterialet. Det indsamlede materiale vil kunne indeholde følsomme personoplysninger, og det forudsættes derfor, at tilgængeliggørelse kun sker til forskningsbrug.

I lovforslaget lægger vi op til en indsamlingsstrategi, der indebærer 4 årlige tværsnitshøstninger, ca. 80 selektive høstninger og endelig 2-3 begivenhedshøstninger. Tværsnitshøstningen indebærer, at man med mellemrum indsamler alt offentliggjort dansk materiale. De selektive høstninger supplerer tværsnitshøstningen ved, at de netsteder, der udvælges, tænkes høstet eksempelvis dagligt. Her er tale om netsteder af særlig interesse for offentligheden, som derfor anses for vigtige at arkivere så fuldstændigt og korrekt som muligt. Af eksempler kan nævnes de landsdækkende avisers og tv-stationers netsteder eller andre netsteder som fx Folketingets netsted. Endelig vil de 2-3 årlige begivenhedsorienterede høstninger rette sig mod indsamling af materiale knyttet til en bestemt begivenhed – f.eks. et folketingsvalg – som vil give eftertiden mulighed for at følge selve begivenheden og aktioner herpå.

Med forslaget etableres desuden et egentligt lovgrundlag for indsamling og bevaring af *radio- og fjernsynsprogrammer*, som hidtil er sket på baggrund af aftaler med DR og TV 2. I forslaget fastsættes principper for indsamling, og den nærmere afgrænsning foreslås at skulle ske administrativt i lys af medieudviklingen. Afleve-

ringspligten opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at optage programmerne. Det er planen, at Statens Mediesamling på Statsbiblioteket skal virke som pligtafleveringsinstitution på dette område. Hovedprincippet er, at de landsdækkende kanaler indsamles fuldt ud, mens der kun indsamles repræsentative udsnit af regionale og lokale tv-kanaler.

Endelig lægger vi med lovforslaget op til, at bestemmelserne om pligtaflevering på *filmområdet*, som i dag er en del af filmloven, gøres til

en del af pligtafleveringsloven. Herudover foreslås der ingen ændringer i forhold til den gældende ordning. Det Danske Filminstitut vil fortsat være pligtafleveringsinstitution for film, og med lovforslaget sikres indsamling af alle danske spillefilm, kort- og dokumentarfilm samt reklamefilm.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefaler jeg forslaget til Folketingets velvillige behandling.